

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงพยาบาลสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โทร. ๐ ๗๔๓๗ ๙๙๙๔ - ๙
ที่ สข๐๐๓๒.๓๐๑/พิเศษ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ประกาศเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานของโรงพยาบาลสะเดา

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสะเดา

ด้วย กลุ่มงานสุขภาพดิจิทัล ได้จัดทำข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของโรงพยาบาลสะเดา ตามรายละเอียดที่แนบมาด้วย ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจุบัน
 - ข้อมูลผู้บริหารหน่วยงานแสดงรายนามของผู้บริหารของหน่วยงาน ประกอบด้วย รูปถ่าย ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง หมายเลขโทรศัพท์
 - นโยบายผู้บริหาร
 - โครงสร้างหน่วยงาน
 - หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานตามกฎหมายหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
 - ข่าวประชาสัมพันธ์ ที่แสดงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจ และภารกิจของหน่วยงาน และเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙
 - ข้อมูลการติดต่อ ประกอบด้วย ที่อยู่หน่วยงาน หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงาน หมายเลขโทรสารของหน่วยงาน ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน แผนที่ตั้งหน่วยงาน
 - ช่องทางการรับฟังความคิดเห็นที่บุคคลภายนอกสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจตามภารกิจของหน่วยงาน
- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม MOPH
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.๒๕๖๒
- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๖๔
- ข้อกำหนดจริยธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๖๔
- ยุทธศาสตร์และแผนระดับชาติ จำนวน ๓ ระดับ
- แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงสาธารณสุข
- นโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน
- แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน (แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน ทุกแผน)
- รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน (เป็นไปตามข้อ ๙.)
- แผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีของหน่วยงาน ตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน
- คู่มือการปฏิบัติงานการร้องเรียนการปฏิบัติงานหรือให้บริการของเจ้าหน้าที่
- คู่มือการปฏิบัติงานการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๔. คู่มือการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนของหน่วยงาน
๑๕. รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รอบ ๑๒ เดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๖. รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รอบ ๑๒ เดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๗. การวิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๘. แผนการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
๑๙. ผลการดำเนินการตามแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ตามรอบระยะเวลาที่กำหนดในกรอบแนวทางของหน่วยงาน
๒๐. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อตรวจสอบบุคลากรในหน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๐ และแบบแสดงความบริสุทธิ์ใจในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานในการเปิดเผยข้อมูลความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของหัวหน้าเจ้าหน้าที่

กลุ่มงานกลุ่มงานสุขภาพดิจิทัล ขอเสนอข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของโรงพยาบาลสะเดา เพื่อพิจารณาดังนี้

๑. เพื่อทราบ
๒. เผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน <http://www.sadaohospital.go.th/> และบอร์ดประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ภกณมาศ

(นางสาวภกณมาศ ชินณฤกษ์สกุล)
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ
หัวหน้ากลุ่มงานสุขภาพดิจิทัล

ได้ตรวจสอบแล้วสามารถเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน <http://www.sadaohospital.go.th/> หรือ สื่ออื่นๆ
ของหน่วยงานได้

(นายชัยวุฒิ เกียรติ ชำนิธระการ)
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

ผลการพิจารณา (✓) อนุมัติ () ไม่อนุมัติ เนื่องจาก

(นายชัยวุฒิ สุขสมานวงศ์)
นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านเวชกรรมป้องกัน)
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสะเดา

แบบฟอร์มแนบท้ายประกาศ
แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๑

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน
<p>ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานสุขภาพดิจิทัล วัน/เดือน/ปี : ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘ หัวข้อ : ประกาศเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานของโรงพยาบาลสะเค</p> <p>รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ)</p> <ol style="list-style-type: none">๑. ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจุบัน<ol style="list-style-type: none">๑.๑ ข้อมูลผู้บริหารหน่วยงานแสดงรายนามของผู้บริหารของหน่วยงาน ประกอบด้วย รูปถ่าย ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง หมายเลขโทรศัพท์๑.๒ นโยบายผู้บริหาร๑.๓ โครงสร้างหน่วยงาน๑.๔ หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานตามกฎหมายหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง๑.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงาน๑.๖ ข่าวประชาสัมพันธ์ ที่แสดงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจและภารกิจของหน่วยงาน และเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙๑.๗ ข้อมูลการติดต่อ ประกอบด้วย ที่อยู่หน่วยงาน หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงาน หมายเลขโทรสารของหน่วยงาน ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน แผนที่ตั้งหน่วยงาน๑.๘ ช่องทางการรับฟังความคิดเห็นที่บุคคลภายนอกสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจตามภารกิจของหน่วยงาน๒. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม MOPH๓. พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.๒๕๖๒๔. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๖๔๕. ข้อกำหนดจริยธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๖๔๖. ยุทธศาสตร์และแผนระดับชาติ จำนวน ๓ ระดับ๗. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงสาธารณสุข๘. นโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน๙. แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน (แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน ทุกแผน)๑๐. รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน (เป็นไปตามข้อ ๙.)๑๑. แผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีของหน่วยงาน ตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน๑๒. คู่มือการปฏิบัติงานการร้องเรียนการปฏิบัติงานหรือให้บริการของเจ้าหน้าที่

๑๓. คู่มือการปฏิบัติงานการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ
๑๔. คู่มือการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนของหน่วยงาน
๑๕. รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รอบ ๑๒ เดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๖. รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รอบ ๑๒ เดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๗. การวิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๘. แผนการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
๑๙. ผลการดำเนินการตามแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๖๙ ตามรอบระยะเวลาที่กำหนดในกรอบแนวทางของหน่วยงาน
๒๐. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อตรวจสอบบุคลากรใน
หน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๐ และแบบแสดงความบริสุทธิ์ใจในการจัดซื้อจัดจ้าง
ของหน่วยงานในการเปิดเผยข้อมูลความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของหัวหน้าเจ้าหน้าที่

Linkภายนอก :

หมายเหตุ :

.....

ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล

(นางสาวภาณุมาศ ชินณวงษ์สกุล)

ตำแหน่ง นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ

วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

ผู้อนุมัติรับรอง

(นายชัยวุฒิ สุขสมานวงศ์)

ตำแหน่ง นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านเวชกรรมป้องกัน)

รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสะเดา

วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่

(นายณัฐเกียรติ ชำนิธุระการ)

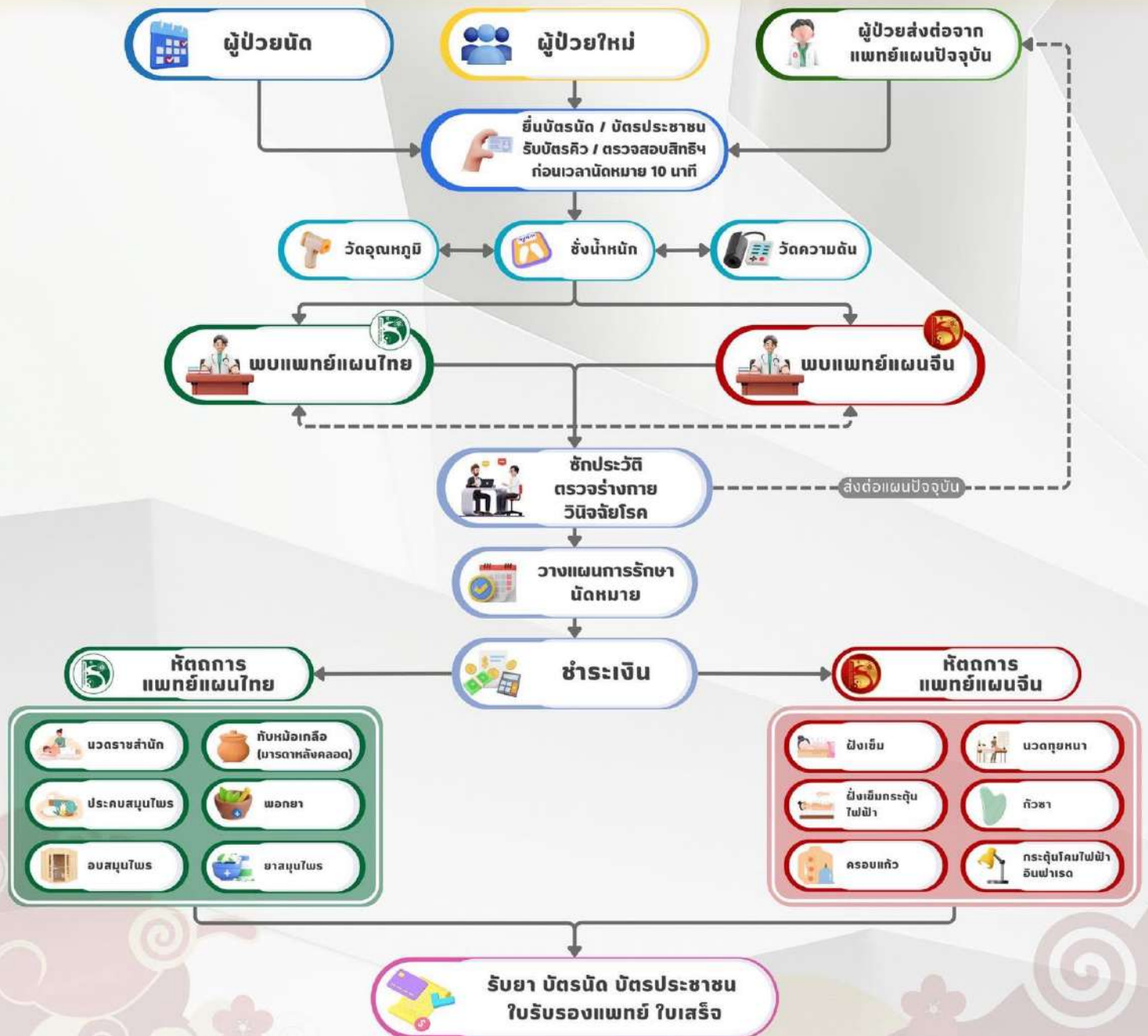
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

ขั้นตอนการรับบริการ

คลินิกการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลสะเดา

LINE @649DQEFT

f แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลสะเดา

074-379994 ต่อ 410

084-2671735

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 1 จาก 44

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

ผู้จัดทำ	(นายทศพร คงสุขนิรันดร์)
ตำแหน่ง	แพทย์แผนไทย
ผู้ทบทวน	(นางสาวรัญญา บุญประเสริฐ)
ตำแหน่ง	แพทย์แผนไทย
ผู้อนุมัติ	(นายศุภชัย อุไร)
ตำแหน่ง	หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยฯ

บันทึกการแก้ไข

แก้ไขครั้งที่	วันที่บังคับใช้	ผู้รับผิดชอบ	สาเหตุการแก้ไข
00	1 ตุลาคม 2566	นายทศพร คงสุขนิรันดร์	ประกาศใช้ครั้งแรก

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 2 จาก 44

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานบริการคลินิกการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก มีความรู้ ความเข้าใจ และใช้เป็นแนวทางในการนำกระบวนการปฏิบัติงานไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ป่วยได้รับการรักษาพยาบาลที่มี คุณภาพ สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และเกิดความพึงพอใจ

1.2 จัดให้มีการบริการสุขภาพการแพทย์แผนไทยที่ครอบคลุมทั้ง 4 สาขา ได้แก่ เวชกรรมไทย เภสัช กรรมไทย การนวดไทย การผดุงครรภ์ แก่กลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งจัดการมูลเหตุของเกิดโรคด้วยศาสตร์ การแพทย์แผนไทย

2. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการให้บริการคลินิกการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลสะเดา มีรายละเอียดเนื้อหาครอบคลุมขั้นตอนการให้บริการคลินิกแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก โรงพยาบาลสะเดา และการส่งต่อ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริม และสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.) ประกอบด้วย 5 ด้าน

2.1 ด้านสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม

- 2.1.1 ที่พักคอยผู้รับบริการ
- 2.1.2 ห้องตรวจโรค มีมาตรฐาน มีความสะอาด มีเครื่องมือเครื่องใช้พื้นฐาน
- 2.1.3 ห้องหรือบริเวณเก็บยา มีมาตรฐาน มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
- 2.1.4 ห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทย สะอาด เป็นระเบียบ แยกเป็นสัดส่วน
- 2.1.5 ห้องนวด มีขนาดพื้นที่ ขนาดเตียง อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ได้มาตรฐาน
- 2.1.6 ตู้อบไอน้ำสมุนไพร มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการ วัสดุแข็งแรงทนทานทนน้ำ ทำความสะอาดง่าย
- 2.1.7 ห้องประคบสมุนไพร มีขนาดพื้นที่ ขนาดเตียง อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ได้มาตรฐาน
- 2.1.8 บริเวณที่เตรียมอุปกรณ์ในการทักหม้อเกลือ อยู่ในบริเวณที่อากาศถ่ายเทสะดวก
- 2.1.9 ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ มีความปลอดภัย
- 2.1.10 ห้องอาบน้ำ หน่วยบริการมีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร ต้องจัดให้มีห้องอาบน้ำ
- 2.1.11 ห้องส้วม ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ สะอาดและปลอดภัย
- 2.1.12 มีตู้เก็บของงใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการ ที่ใช้การได้ดี เพียงพอและปลอดภัย

โรงพยาบาลสกล
อ.สกลเขต จ.สกลเขต
โทร. 074-379994-9

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 3 จาก 44

- 2.1.13 มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ / ผู้สูงอายุ ตามความเหมาะสม
- 2.1.14 มีห้องจัดเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด
- 2.1.15 มีการดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่ส่วนกลาง
- 2.1.16 มีระบบป้องกันไฟฟ้า และระบบป้องกันอัคคีภัย

2.2 ด้านบุคลากร

- 2.2.1 หัวหน้างานการแพทย์แผนไทย มีมาตรฐานตามข้อกำหนด
- 2.2.2 ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษา มีมาตรฐานตามข้อกำหนด
- 2.2.3 ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ และผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค
- 2.2.4 ผู้ได้รับใบประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย หรือการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้ที่ได้รับหนังสือรับรองแพทย์พื้นบ้าน

2.3 ด้านการปฏิบัติงาน

- 2.3.1 มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจน
- 2.3.2 มีการกำหนดขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (Standard Operating Procedure: SOP) ที่ชัดเจน ซึ่งครอบคลุมการตรวจวินิจฉัย การรักษา การบริหารความเสี่ยง การให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการในการดูแลสุขภาพตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย

2.4 ด้านการควบคุมคุณภาพ

- 2.4.1 มีการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการมารับบริการ
- 2.4.2 มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการ

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 4 จาก 44

2.5 ด้านการจัดบริการ

- 2.5.1 การจัดบริการผู้ป่วยนอก มีระบบการตรวจ วินิจฉัย และสั่งการรักษาโดยผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- 2.5.2 การจัดบริการผู้ป่วยใน มีการให้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น การนวด การประคบสมุนไพร ในผู้ป่วยในที่เป็น อัมพฤกษ์ อัมพาต การฝังเข็ม เป็นต้น
- 2.5.3 การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ
- 2.5.4 การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค
- 2.5.5 ระบบรายงาน มีระบบเวชระเบียนด้านการแพทย์แผนไทย มีการใช้รหัสการวินิจฉัยโรค และหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย มีการใช้รหัสยาแผนไทย 24 หลัก มีการรายงาน ข้อมูลบริการ
- 2.5.6 การทำงานเชิงรุกในชุมชน ดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วย อัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ เป็นต้น
- 2.5.7 การส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การสำรวจ รวบรวมข้อมูลสมุนไพร ตำรับตำราและเครือข่ายบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชน
- 2.5.8 การฝึกอบรม จัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย/ การแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น

3. นิยามศัพท์

การแพทย์แผนไทย หมายความว่า กระบวนการทางการแพทย์เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัดรักษา หรือ ป้องกันโรค หรือการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์ การผดุงครรภ์ การนวดไทย และให้ความหมายรวมถึง การเตรียมการผลิตยาแผนไทย และการประดิษฐ์อุปกรณ์หรือเครื่องมือทางการแพทย์ ทั้งนี้ โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา

เวชกรรมไทย หมายความว่า การตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมและ ฟื้นฟู สุขภาพ รวมถึงการผดุงครรภ์ไทย เกสัชกรรมไทย และการนวดไทย ทั้งนี้ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

	โรงพยาบาลสกลนคร อ.สกลนคร จ.สกลนคร โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 5 จาก 44

หัตถเวชกรรมไทย หมายความว่า การตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริม สุขภาพ และการฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการนวดไทย ทั้งนี้ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

เภสัชกรรมไทย หมายความว่า การกระทำให้การเตรียมยา การผลิตยา การประดิษฐ์ยา การเลือกสรรยา การควบคุมและการประกันคุณภาพยา การปรุงยาและการจ่ายยาตามใบสั่งยาของผู้ประกอบวิชาชีพหรือ ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์และการจัดจำหน่ายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ทั้งนี้ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

ผดุงครรภ์ไทย หมายความว่า การตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การส่งเสริมสุขภาพหญิงมีครรภ์ การป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์และระยะคลอด การทำคลอด การดูแล การส่งเสริมและการฟื้นฟู สุขภาพมารดาและทารกในระยะหลังคลอด ทั้งนี้ ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

***ตามความหมายของพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย

	โรงพยาบาลสกลนคร อ.สกลนคร จ.สกลนคร โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 6 จาก 44

4. บทบาทหน้าที่

4.1 แพทย์แผนไทย หมายถึงผู้ที่ได้รับปริญญาตรีหรือคุณวุฒิต่างอื่นเทียบได้ในระดับเดียวกันในสาขาวิชา การแพทย์แผนไทยหรือ สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์และได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขา การแพทย์แผนไทยประเภทเวช กรรมไทยหรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

บทบาทหน้าที่ ปฏิบัติงานด้านการแพทย์แผนไทย ในการรักษาพยาบาล การป้องกัน การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสภาพ และการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยของประชาชน ด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย ตามมาตรฐานวิชาชีพรวมถึง การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย คิดค้น วางแผนและพัฒนาวิชาการและเทคโนโลยีด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ฝึกอบรมเกี่ยวกับวิทยาการ ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ให้บริการข้อมูลเบื้องต้นถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ คำปรึกษาแนะนำตอบปัญหาและชี้แจง ทางวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยแก่บุคลากรอื่นและประชาชนทั่วไป เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในการดูแลสุขภาพและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4.2 ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการสนับสนุนงานการแพทย์แผนไทยอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่และได้รับประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า และได้รับประกาศนียบัตรหลักสูตร ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย 372 ชั่วโมง หรือประเภทการนวดไทย 800 ชั่วโมง จาก สถาบันการศึกษา หรือสถานพยาบาลการแพทย์แผนไทย หรือหน่วยงานที่ผ่านการรับรองหลักสูตรจาก คณะกรรมการวิชาชีพ

บทบาทหน้าที่ปฏิบัติงาน /สนับสนุนงานการแพทย์แผนไทยดังนี้

- (1) ดูแลวัสดุอุปกรณ์งานการแพทย์แผนไทยให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ
- (2) ช่วยแพทย์แผนไทย ตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการนวดไทย และหัตถการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (3) ช่วยแพทย์แผนไทย บำบัดรักษาผู้ป่วยด้วยการนวด เพื่อบำบัดรักษา ฟื้นฟูสภาพ ส่งเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรค
- (4) ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตอบปัญหา เกี่ยวกับการบริหารร่างกาย หลังการให้บริการนวดไทย อย่างถูกต้อง เหมาะสมตาม หลักวิชาชีพ
- (5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ ได้รับมอบหมายภายใต้ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่ง ได้รับ มอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในความ ควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2545

	โรงพยาบาลสกลนคร อ.สกลนคร จ.สกลนคร โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 7 จาก 44

4.3 พนักงานบริการ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการสนับสนุนงานการแพทย์แผนไทยอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่และได้รับประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

บทบาทหน้าที่ปฏิบัติงาน /สนับสนุนงานการแพทย์แผนไทยดังนี้

(1) ดูแล จัดทำความสะดวกสบายบริเวณอาคารสถานที่ในความรับผิดชอบและสิ่งแวดล้อมภายในหน่วยงาน เพื่อให้สะอาด ปลอดภัย ตามมาตรฐาน

(2) จัดเตรียม เก็บรักษาทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ ของผู้มารับบริการ อุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์และอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้สะอาด ปลอดภัย ตามมาตรฐานที่หน่วยงาน กำหนด

(3) เตรียมความพร้อมในการให้บริการแก่ผู้ป่วย ดูแลความสะดวกสบายบริเวณพื้นที่ ให้บริการ รวมทั้ง สิ่งแวดล้อมใกล้เคียงตามหลักการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล และจัดเตรียมตรวจนับอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ทางการแพทย์และการทำหัตถการต่างๆ ให้มีจำนวนเพียงพอ ครบถ้วน

(4) จัดเตรียมเบิกจ่าย ตรวจสอบเวชภัณฑ์ และให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย ตรวจสอบความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ให้เรียบร้อย

(5) จัดเตรียมคลินิกบริการและให้บริการคัดกรองสุขภาพชั้กประวัติผู้รับบริการแพทย์แผนไทยเบื้องต้น วัดสัญญาณชีพผู้รับบริการ ประเมินอาการตาม ความเร่งด่วน ,ตรวจสอบความพร้อมของเอกสารก่อนเข้าห้องตรวจ ,ลงบันทึกสัญญาณชีพ-น้ำหนักส่วนสูง- ความเสี่ยงการแพ้ยา-ประวัติการใช้สารเสพติด

(6) ลงบันทึกข้อมูล ใน HosXP ตามที่ได้รับมอบหมาย และตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกข้อมูล

โรงพยาบาลสกลนคร
อ.สกลนคร จ.สกลนคร
โทร. 074-379994-9

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 8 จาก 44

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ/วิธีการปฏิบัติ

5.1 การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีวิธีการรักษาดังต่อไปนี้

- 5.1.1 หัตถเวชกรรมแผนไทย หมายถึง การนวดเส้นพื้นฐาน หรือ จุดนวดเพื่อการรักษาและฟื้นฟูโรค/อาการ
- 5.1.2 การประคบสมุนไพร หมายถึง การใช้ลูกประคบสมุนไพรร้อน มาประคบ กด คลึง บนร่างกายเพื่อการรักษา และฟื้นฟูโรค/อาการ
- 5.1.3 การอบไอน้ำสมุนไพร หมายถึง การอบไอน้ำที่ได้จากการต้มสมุนไพร เพื่อการรักษาและฟื้นฟูโรค/อาการ
- 5.1.4 การทาบหม้อเกลือ (มารดาหลังคลอด)
- 5.1.5 การใช้ยาสมุนไพร ได้แก่ การใช้ยาสมุนไพรทั้งสมุนไพรเดี่ยว / ตำรับยาตามบัญชียาหลักแห่งชาติ, ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ ยาสมุนไพรสำหรับงานสาธารณสุขมูลฐาน ยาเภสัชตำรับสมุนไพรของโรงพยาบาล หรือยาอื่นๆที่แพทย์ผู้ทำการรักษาเห็นสมควร
- 5.1.6 การให้คำแนะนำ หมายถึง การให้คำแนะนำการปฏิบัติตนด้านการแพทย์แผนไทยแก่ผู้รับบริการ เพื่อให้การบำบัด รักษาโรค/ฟื้นฟูสุขภาพ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถช่วยส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคให้มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง

5.2 โรค/อาการที่สามารถให้การรักษา ได้แก่

5.2.1 กลุ่มโรค/อาการของระบบกล้ามเนื้อและโครงร่าง

(1) กลุ่มโรค/อาการที่เกี่ยวข้องกับการปวดบริเวณศีรษะ คอ บ่า ไหล่ ใบหน้า สะบักอก ได้แก่ ปวดคอ ปวดบ่า/ไหล่ หัวไหล่ติด/หัวไหล่อักเสบ ลมปลายปิดคาคตสัญญาณ 5 หลัง/คอ ลมปลายปิดคาคตโค้งคอ ลมลำบองสัญญาณ 4 หลัง/คอ ลมลำบองสัญญาณ 5 หลัง/คอคอตกหมอน/คอเคล็ด ลมปราบหน้าอก

(2) กลุ่มโรค/อาการที่เกี่ยวข้องกับการปวดแขน ได้แก่ ปวดแขน/มือ ลมปลายปิดคาคต แขน ลมปลายปิดคาคตข้อศอก ลมปลายปิดคาคตข้อมือ ลมปลายปิดคาคตข้อนิ้ว/นิ้วโป่งป็นลำบองข้อศอก ลำบองข้อมือ ปวดข้อมือ ลมปราบแขน กระดูกแขนหักที่ได้รับการรักษาจนกระดูกติดแล้ว ก้อนปมหน้ามือ-หลังมือ (กระดูกงอกบริเวณมือ)

โรงพยาบาลสกลนคร
อ.สกลนคร จ.สกลนคร
โทร. 074-379994-9

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 9 จาก 44

(3) กลุ่มโรค/อาการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการปวดบริเวณหลัง เอว สะโพก ได้แก่ ปวดหลัง ปวดเอว/สะโพก ลมปลายปัตคาคตสัญญาณ 1 หลัง ลมปลายปัตคาคตสัญญาณ 3 หลัง ลมลำบองสัญญาณ 1 หลัง ลมลำบองสัญญาณ 3 หลัง ลมลำบองข้อกระดูกสันหลัง/ข้อไม้ไผ่ กระดูกสันหลังคด/แอ่น ยกหลัง ยกหลังเดี่ยว ยกหลังคู่ ลมปราบหลัง ชัดสะโพก

(4) กลุ่มโรค/อาการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการปวดขา ได้แก่ ปวดขา/เข่า/เท้า ลำบองเข่า ลมลำบองข้อเท้า ลมปลายปัตคาคตขา ลมปลายปัตคาคตสันเท้า ลมจับโปง ลมจับโปงแห้งเข่า ลมจับโปงน้ำเข่า ลมจับโปงน้ำเข่าเท้า ลมจับโปงข้อเท้า ลมปราบขา สะบ้าเข่า เข่าเสื่อม เข่าเสื่อม เข่าเสื่อมมีหินปูนเกาะ ลลิกาพิการ(ไขข้อพิการ) โครงร่างกายผิดปกติ เช่น ขาโก่ง เข่าบิด

(5) กลุ่มโรค/อาการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับข้อเข่า ข้อเคลื่อน/หลุด ได้แก่ ขากรรไกรค้ำง สะบ้าบิน สะบ้ารอย สะบ้าจม สะบ้าเคลื่อน ข้อเท้าเป็ยง/เคลื่อน/หลุด ข้อเท้าแพลง หัวไหล่ เป็ยง/เคลื่อน/หลุด ข้อศอกเป็ยง/เคลื่อน/หลุด ข้อสะโพกเป็ยง/เคลื่อน/หลุด หัวเข่าเป็ยง/เคลื่อน/หลุด กระดูหลังเท้าเคลื่อน นิ้วมือชัน ข้อนิ้วเท้าชัน ข้อมือเคล็ด ข้อเคลื่อนที่ไม่ระบุ

(6) กลุ่มโรค/อาการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการอักเสบ บวมตามร่างกาย ได้แก่ อาการปวด ข้อต่างๆ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกล้ามเนื้อพังพืด กล้ามเนื้ออักเสบ ขากรรไกร อักเสบ ยวมตามร่างกาย เส้นเอ็นอักเสบ เหน็บชา บวมเฉพาะที่

(7) กลุ่มโรค/อาการที่เกี่ยวข้องกับตะคริว ได้แก่ ตะคริวท้อง ตะคริวน่อง

(8) กลุ่มโรค/อาการของระบบกล้ามเนื้อและโครงสร้างอื่นๆ

5.2.2 กลุ่มโรค/อาการของระบบผิวหนัง มีอาการผื่น คันบริเวณผิวหนังนอก ลมพิษ แมลงกัดต่อย กลาก เกลิออน ผี แสบร้อนตามผิวหนัง เป็นต้น

5.2.3 กลุ่มโรค/อาการของระบบทางเดินหายใจ มีอาการไอ เจ็บคอ มีเสมหะ อาการหวัด คัดจมูก มีน้ำมูกใส หรือแพ้อากาศ เป็นต้น

5.2.4 กลุ่มโรค/อาการของระบบทางเดินอาหาร มีอาการท้องอืด ท้องผูก แน่นท้อง ท้องเสีย ริดสีดวง แผลในกระเพาะอาหาร คลื่นไส้ เป็นต้น

5.2.5 กลุ่มโรค/อาการของระบบไหลเวียนโลหิต มีอาการหน้ามืด ตาลาย คลื่นไส้ เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย นอนไม่หลับ วิงเวียนศีรษะ ตาพร่า ใจหวิว อาการชืด โลหิตจาง เป็นต้น

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 10 จาก 44

5.2.6 กลุ่มโรค/อาการของระบบประสาท กลุ่มโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต โรคพาร์กินสัน อาการชาปลายมือ ชาปลายเท้า ลมปะกำ(ไมเกรน) เป็นต้น

5.2.7 กลุ่มโรค/อาการของระบบอวัยวะสืบพันธุ์ กลุ่มโรคบุรุษและสตรี มารดาตั้งครรภ์ มารดาหลังคลอด น้่านมน้อย น้ำคาวปลาเดินไม่สะดวก ประจำเดือนในสตรี มดลูกต่ำ เป็นต้น

5.2.8 กลุ่มโรค/อาการของระบบทางเดินปัสสาวะ มีอาการปัสสาวะแสบขัด ปัสสาวะกระปิด กระปรอย ปัสสาวะไม่สุด เป็นต้น

5.2.9 กลุ่มโรค/อาการของระบบอื่นๆ ตามดุลยพินิจของแพทย์แผนไทย

5.3 แนวทางการจัดการงานแพทย์แผนไทย

5.3.1 มีคลินิกบริการทางการแพทย์แผนไทยที่ให้การรักษาโรคทั่วไป

5.3.2 มีคลินิกบริการทางการแพทย์แผนไทยที่ให้การรักษาเฉพาะโรค

5.3.3 มีการกำหนดแนวทางการดูแลผู้รับบริการ อย่างชัดเจน ตามบริบท ประชาสัมพันธ์ และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 11 จาก 44

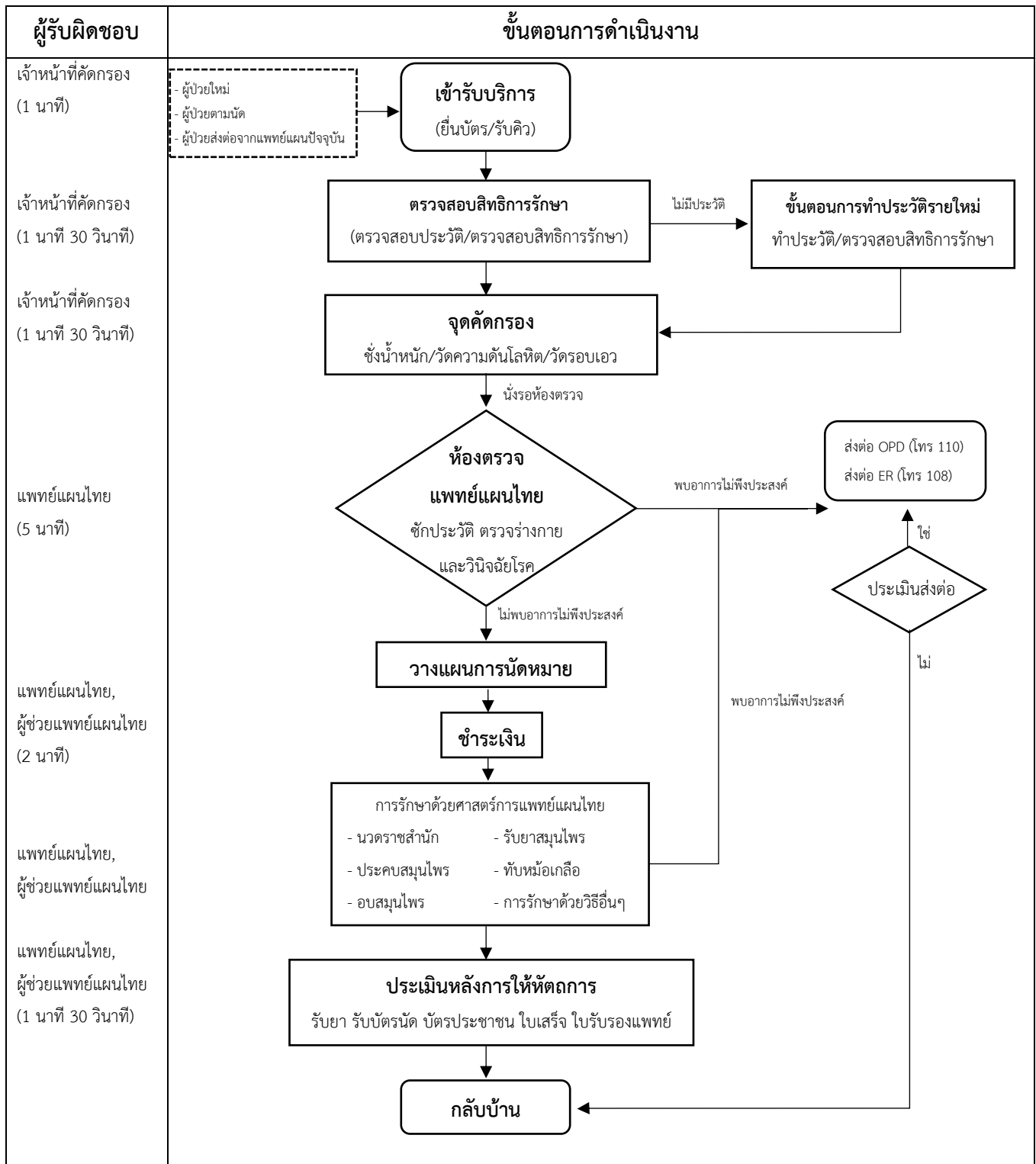
5.4 ความต้องการของหน่วยงานภายในที่สำคัญ

ผู้รับผลงาน	คำอธิบาย
แพทย์/พยาบาล ผู้ป่วยนอก	ประสานงานกับงานการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ในการวางแผนส่ง - รับ ผู้ป่วยรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว
ฝ่ายเภสัชกรรม	ได้รับข้อมูลด้านการสั่งยาที่ถูกต้องและครบถ้วน ทั้งชนิดยา, ขนาดยา และวิธีใช้ยา พร้อม ทั้งได้รับใบเบิกของตรงตามวันและเวลาที่กำหนดให้มีการเบิก
การเงิน	ได้ข้อมูลด้านค่ารักษาพยาบาลของผู้ป่วยที่มารักษาทางงานการแพทย์แผนไทยและแพทย์ ทางเลือก อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และรวดเร็ว ตรงตามสิทธิ์ของผู้รับบริการ
งานเทคโนโลยี และสารสนเทศ	ได้รับข้อมูลขั้นตอนการใช้ และแจ้งการเกิดปัญหา แจ้งซ่อมตามลำดับขั้นตอน
งานประกัน สุขภาพ	ได้รับข้อมูลการลงเวชระเบียนถูกต้อง ชัดเจน
หน่วยจ่ายกลาง	ได้รับการรับผ้าที่ใช้ในงานการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก รับใบเบิกของตรงตาม วันและเวลาที่กำหนดให้มีการเบิก
หน่วยงาน ซักฟอก	ได้รับการรับ-ส่งผ้าที่ใช้ในงานการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ไม่มีสิ่งแปลกปลอม ติดในผ้า
หอผู้ป่วยใน	มีการประสานงานเชื่อมโยงข้อมูลที่ดีในการดูแลรักษาผู้ป่วยใน และการวางแผนการ รักษาผู้ป่วยที่ด้วยศาสตร์ด้านการแพทย์แผนไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องชัดเจน
หน่วยงาน ซ่อมบำรุง	ได้รับข้อมูลการส่งซ่อมที่ระบุรายละเอียดส่วนที่ชำรุดที่ชัดเจน
รพ.สต. เครือข่าย	ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการและนิเทศติดตามงานการแพทย์แผนไทย และแพทย์ ทางเลือก และสนับสนุนด้านบุคลากรเป็นพี่เลี้ยงในงาน การเบิก-จ่ายยาสมุนไพรแก่ รพ สต.ที่มีการปฏิบัติงานการแพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือก

	โรงพยาบาลสะเดา	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน	
	อ.สะเดา จ.สงขลา	เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
	โทร. 074-379994-9	หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 12 จาก 44

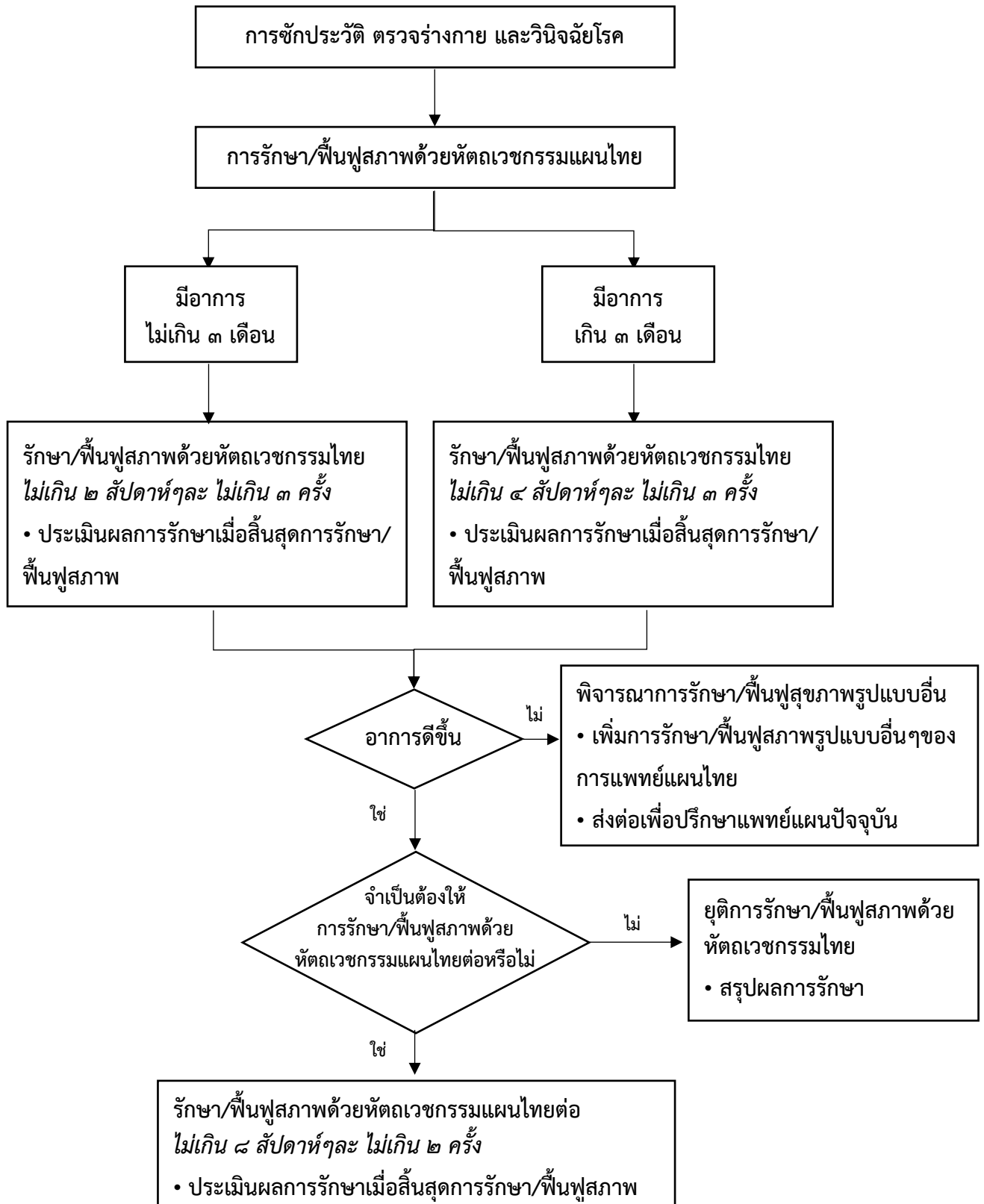
6. ขั้นตอนการปฏิบัติ/วิธีการปฏิบัติ

6.1 แนวทางเวชปฏิบัติคลินิกแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลสะเดา

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 13 จาก 44

6.2 แนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยด้วยหัตถเวชกรรมแผนไทย

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 14 จาก 44

เกณฑ์ที่รับการทำการหัตถเวชกรรมแผนไทย

1. ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แผนไทย
2. ผู้ป่วยสมัครใจรับการรักษาโดยแพทย์แผนไทย
3. ผู้ป่วยเข้าใจและยอมรับอาการไม่พึงประสงค์การรักษาด้วยการทำการหัตถเวชกรรมแผนไทย

เกณฑ์ที่ไม่รับการทำการหัตถเวชกรรมแผนไทย

1. ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แผนไทย
2. ผู้ป่วยไม่สมัครใจรับการรักษาโดยแพทย์แผนไทย
3. ผู้ป่วยที่มีโรคติดต่อทางผิวหนัง, อุบัติเหตุภายใน 48 ชั่วโมง, ผ่าตัดภายในระยะเวลา 1 เดือน มีไข้ที่เกิดจากภาวะแทรกซ้อนของโรคอื่นๆ เช่น SLE ข้ออักเสบติดเชื้อ รูมาติก เป็นต้น

เกณฑ์ที่ปรึกษาแพทย์แผนปัจจุบัน

1. อาการปวด บวม แดง ร้อน เพิ่มมากขึ้น
2. อาการของโรคไม่ดีขึ้นหลังจากการรักษา ภายใน 1 สัปดาห์

ข้อห้าม ข้อควรระวัง อาการแทรกซ้อน และการดูแลเบื้องต้นในการทำการหัตถเวชกรรมแผนไทย

ข้อห้าม

1. มีไข้เกิน 37.5 องศาเซลเซียส
2. บริเวณที่มีกระดูกแตก หัก ปรี ร้าวยังไม่ติดดี
3. บริเวณที่เป็นมะเร็ง
4. ความดันโลหิตสูงหลังพักแล้ว 30 นาที (Systolic สูงกว่าหรือเท่ากับ 160 mmHg และ/หรือ Diastolic สูงกว่าหรือเท่ากับ 100 mmHg) ที่มีอาการหน้ามืด ใจสั่น ปวดศีรษะ หรือคลื่นไส้อาเจียน
5. บริเวณที่เป็นแผลเปิด แผลเรื้อรัง หรือบริเวณที่มีรอยโรคผิวหนังที่สามารถติดต่อได้
6. บริเวณที่มีการบาดเจ็บภายใน 48 ชั่วโมง
7. บริเวณที่ผ่าตัดภายในระยะเวลา 1 เดือน
8. บริเวณที่มีหลอดเลือดดำอักเสบ หมายถึง ภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำส่วนลึกที่ขา (Deep Vein Thrombosis: DVT)
9. โรคติดเชื้อเฉียบพลัน
10. กระดูกพรุนรุนแรง

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 15 จาก 44

ข้อควรระวัง

1. หญิงตั้งครรภ์
2. ผู้สูงอายุ และเด็ก
3. โรคหลอดเลือด เช่น หลอดเลือดแดงโป่ง หลอดเลือดอักเสบ หลอดเลือดแข็ง (Atherosclerosis) เป็นต้น
4. ความดันโลหิตสูง (Systolic เท่ากับ 160mmHg และ/หรือ Diastolic เท่ากับ 100 mmHg) ที่มีอาการหน้ามืด ใจสั่น ปวดศีรษะ หรือคลื่นไส้อาเจียน
5. เบาหวาน
6. กระดูกพรุน
7. มีความผิดปกติของการแข็งตัวของเลือด มีประวัติเลือดออกผิดปกติรวมทั้งกินยาละลายลิ่มเลือด
8. ข้อหลวม/ข้อเคลื่อน/ข้อหลุด
9. บริเวณที่มีการผ่าตัด ใส่เหล็ก หรือข้อเทียม
10. บริเวณที่แผลยังหายไม่สนิท
11. ผิวที่แตกง่าย
12. บริเวณที่ปลูกถ่ายผิวหนัง

อาการแทรกซ้อนและการดูแลเบื้องต้น

1. ระดับเล็กน้อย

หมายถึง ผลแทรกซ้อนที่สามารถหายได้เอง ใน 3-7 วัน และไม่ส่งผลต่อสุขภาพ ผู้ป่วยสามารถดูแลตัวเอง ไม่จำเป็นต้องรับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบัน มักเกิดจากผู้รับบริการนัดครั้งแรก การลงน้ำหนักมากเกินไป การลง น้ำหนักใกล้บริเวณระบบประสาทอัตโนมัติตามแนวไขสันหลัง อาการดังกล่าวได้แก่ ระบม รอยแดง รอยช้ำ มีน้สีระชะ บ่านหมุน ประจำเดือนผิดปกติ อาการระบม รู้สึกไม่สบาย รอยแดง รอยช้ำ อาจไม่ต้องทำอะไร แต่ควรสังเกตว่าอาการควรจะดีขึ้นเรื่อยๆ หากมีอาการระบมมากก็ให้ประคบวันละ 1-2 ครั้ง อาการมีน้สีระชะ เหงื่อออกมาก ประจำเดือนมาก่อน หรือมา มากขึ้น ให้อนพักผ่อนให้เพียงพอ ให้ประคบเบาๆ บริเวณที่มีอาการ หากอาการไม่บรรเทา หรือหนักขึ้นให้พบแพทย์แผนปัจจุบัน

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 16 จาก 44

2. ระดับปานกลาง

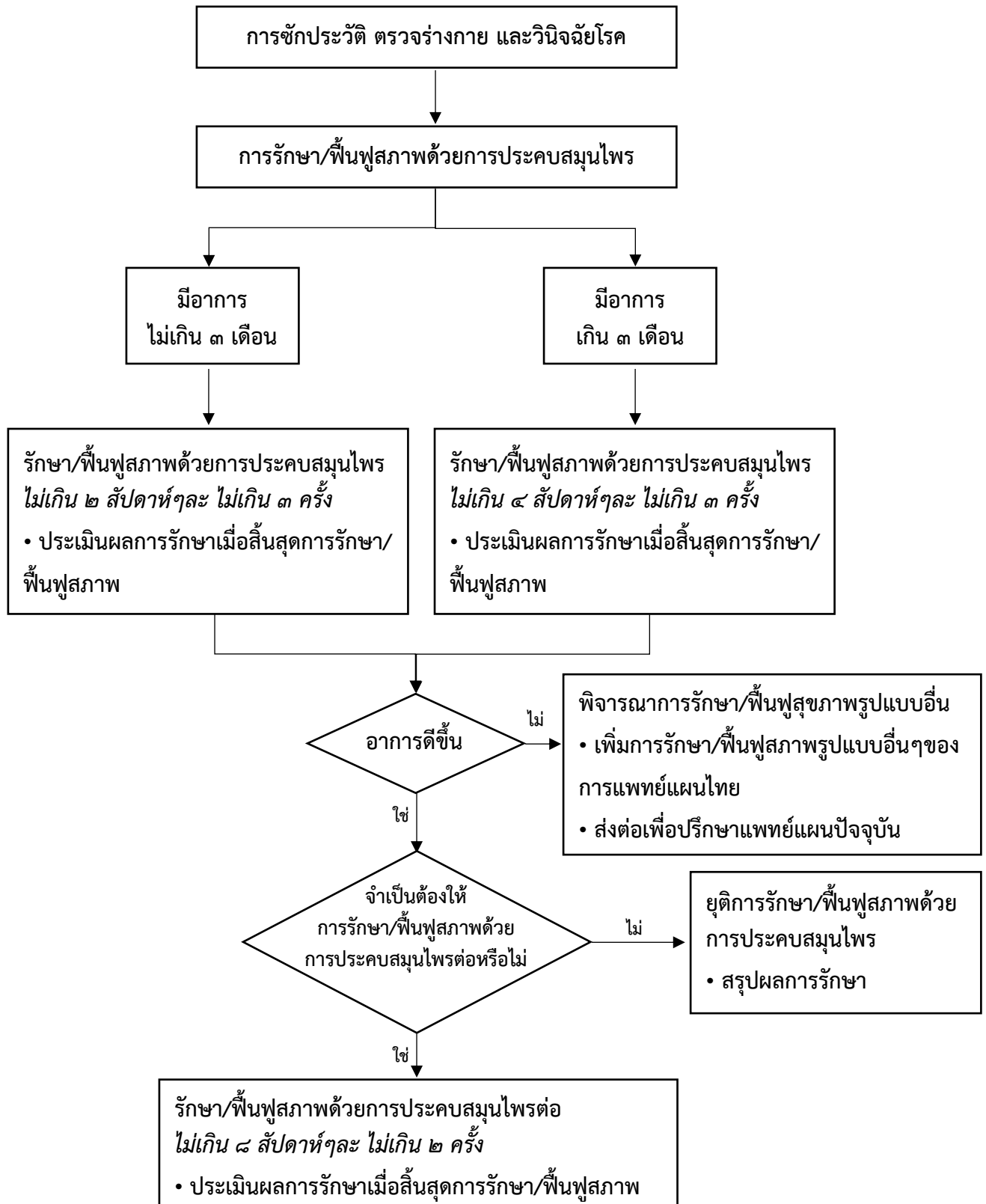
หมายถึง ผลแทรกซ้อนที่มีอาการนานเกิน 7 วัน แต่ไม่เกิน 21 วันหรือผลแทรกซ้อนที่ส่งผลต่อสุขภาพหรือการทำงานของร่างกาย ได้แก่ ระบมมากจนลุกเดินไม่ได้ มีน้ิระยะมากจนเดินเซ อ่อนแรง ชา บวม หัวใจเต้นผิดจังหวะจากการนวดถูกลดเลือดใหญ่ที่คอ การดูแลเบื้องต้นต้องได้รับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบัน

3. ระดับรุนแรง

หมายถึง ผลการแทรกซ้อนที่มีอาการนานเกิน 21 วัน มักเกิดจากการนวดดัดดึงผิดวิธี และรุนแรง นวดบริเวณที่ ห้ามนวด เช่น หลอดเลือดดำอักเสบ มะเร็ง เป็นต้น ผลแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่ เส้นประสาทบาดเจ็บ กระดูกสันหลัง เคลื่อน หมอนรองกระดูกทับเส้นประสาท ไชประสาทถูกกด สมองขาดเลือด หัวใจขาดเลือด เส้นเลือดฉีก หรือโป่งพองจาก การนวดใกล้บริเวณก้อนมะเร็ง กระดูก ท่อน้ำเหลืองแตกเข้าปอดจากการนวดบริเวณคอ เลือดคั่งในเยื่อหุ้มไขสันหลังจาก การดัดกระดูกหลังในผู้ป่วยกษิณยาละลายลิ้มเลือด ลำไส้ฉีก การดูแลเบื้องต้น ต้องได้รับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันโดยเร็ว

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 17 จาก 44

6.3 แนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยด้วยการประคบสมุนไพร

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 18 จาก 44

ขั้นตอนในการประคบ

1. จัดท่าของผู้ป่วยให้เหมาะสม เช่น อาจนอนหงาย นอนคว่ำ หรือนอนตะแคง ขึ้นกับตำแหน่งที่จะทำการประคบ

2. เมื่อลูกประคบที่อังไอน้ำร้อนดีแล้ว ผู้ประคบใช้มือจับลูกประคบให้เต็มอุ้งมือ ยกขึ้นจากปากหม้อ (แล้วเอาลูกประคบอีกลูกวางบนปากหม้อแทน) ลองใช้ลูกประคบแตะบริเวณท้องแขนของตนเอง ถ้าลูกประคบยังร้อนมาก ให้ใช้ฝ่ามืออีกข้างแตะลูกประคบแล้วใช้ฝ่ามือไปนาบบริเวณที่ต้องการประคบ เป็นการถ่ายเทความร้อนซึ่งผู้ป่วยจะรู้สึกร้อนเกินไป ให้ทำหลายๆ ครั้ง จนลูกประคบคลายความร้อนลงไปบ้างแล้ว จึงสามารถเอาลูกประคบลงไปประคบโดยตรงได้

3. การประคบด้วยลูกประคบโดยตรงในตอนแรก ต้องทำด้วยความรวดเร็ว ไม่วางลูกประคบไว้บนผิวหนังผู้ป่วยนานๆ เพราะลูกประคบยังร้อน ผู้ป่วยยังทนความร้อนได้ไม่มาก ผู้ประคบจึงเพียงแต่แตะลูกประคบลงบนผิวหนังแล้วยกขึ้น เลื่อนไปประคบตำแหน่งถัดไปตามแนวกล้ามเนื้อที่ทำกรนวดไว้

4. เมื่อลูกประคบคลายความร้อนลงไปอีก ผู้ประคบสามารถวางลูกประคบให้นานขึ้นได้พร้อมกับกดคลึงด้วยลูกประคบ จนลูกประคบคลายความร้อนไปมากแล้ว จึงเปลี่ยนไปใช้ลูกประคบอีกลูกซึ่งวางอังไอน้ำร้อนเตรียมพร้อมไว้แล้ว ทำการประคบซ้ำจากขั้นตอนที่ 2-4

ในขณะที่ประคบ ควรทำการนวดสลับกับการประคบ โดยเฉพาะในตำแหน่งที่มีอาการปวดเมื่อยมาก ระยะเวลาที่ใช้ในการประคบ

โดยทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ 15-20 นาทีต่อการประคบ 1 ครั้ง ถ้ามีอาการเคล็ดขัดยอก อาจประคบได้วันละ 2 ครั้ง

การเก็บรักษาลูกประคบ

ลูกประคบที่ทำครั้งหนึ่งๆ อาจใช้ได้ 3-5 วัน เวลาเก็บควรผึ่งตัวยาไว้อย่าให้อับ ถ้าเก็บในที่เย็น เช่น ตู้เย็น จะทำให้เก็บได้นานขึ้น แต่ถ้าตัวยาบูดเสีย ก็ไม่ควรนำมาใช้อีก ถ้าพบว่า ลูกประคบแห้ง ก่อนใช้อาจพรมด้วยน้ำ ถ้าลูกประคบที่ใช้ไม่มีสีเหลืองของไหลออกมาอีกแสดงว่ายาจืดแล้ว จะใช้ไม่ได้ผล

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 19 จาก 44

ข้อห้าม ข้อควรระวัง อาการแทรกซ้อน และการดูแลเบื้องต้นในการประคบสมุนไพร

ข้อห้าม

1. มีไข้เกิน 37.5 องศาเซลเซียส
2. บริเวณที่มีกระดูกแตก หัก ปริ ร้าวยังไม่ติดดี
3. บริเวณที่เป็นมะเร็ง
4. บริเวณที่เป็นแผลเปิด หรือเลือดออกใหม่ๆ
5. บริเวณที่มีการติดเชื้อ
6. บริเวณที่มีการอักเสบ (ปวด บวม แดง ร้อน) จากอุบัติเหตุในช่วง 24 ชั่วโมงแรก (เพราะอาจจะทำให้บวมมากขึ้น ควรประคบด้วยความเย็น)

ข้อควรระวัง

1. ผู้สูงอายุ และเด็ก
2. ผู้ป่วยโรคอัมพาต
3. ผู้ป่วยโรคเบาหวาน
4. บริเวณที่มีอาการชา
5. ผู้ป่วยโรคลมปะกำง ขณะที่มีอาการงอาเจียน
6. การใช้ลูกประคบที่ร้อนจนเกินไป โดยเฉพาะผิวบริเวณที่บาง

อาการแทรกซ้อนและการดูแลเบื้องต้น

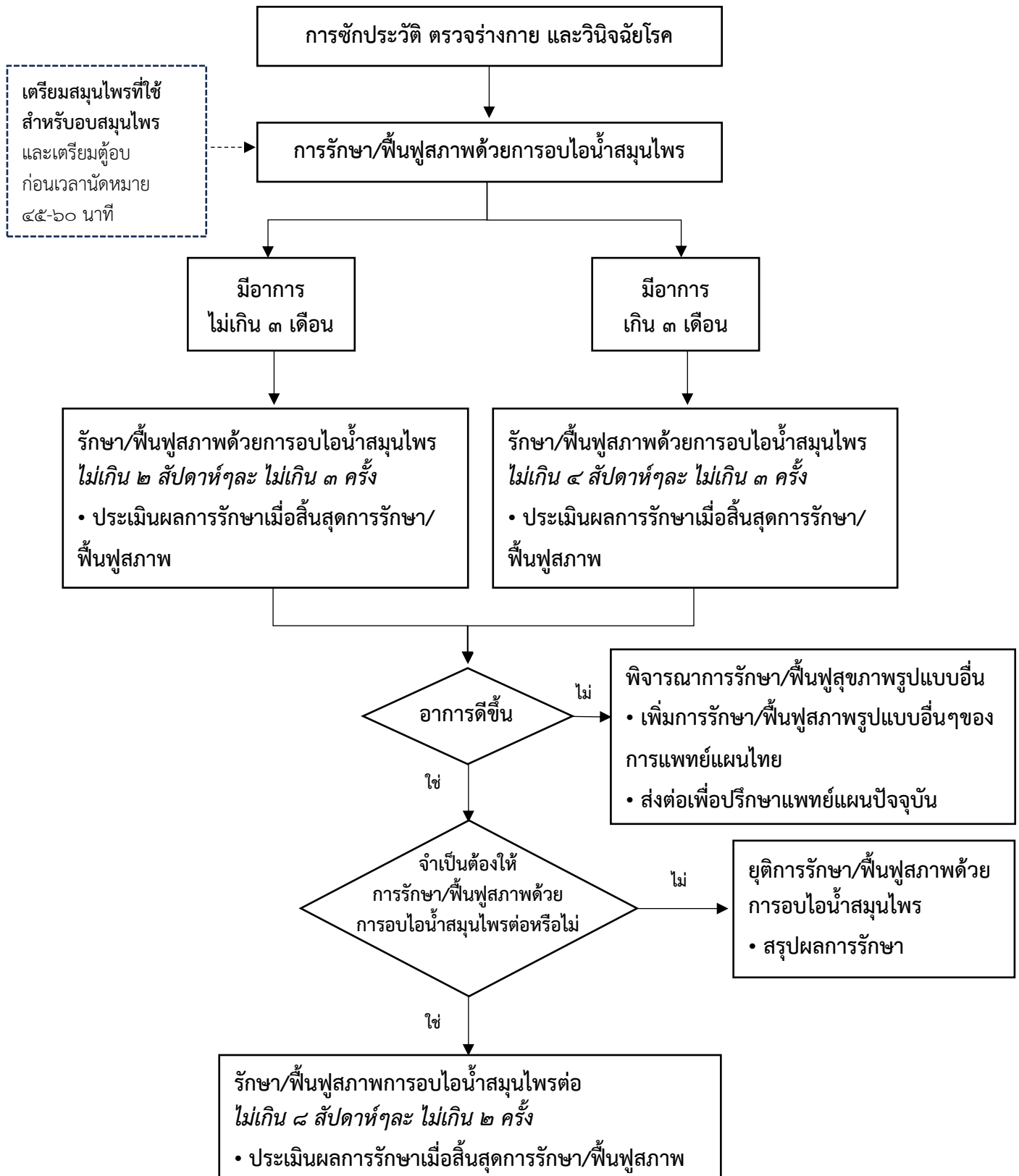
หากใช้ลูกประคบสมุนไพรที่ร้อนจนเกินไป จะทำให้ผิวหนังในบริเวณที่ประคบไหม้ พอง แสบ ร้อน บวม รอยดำ และอาจทำให้เกิดการติดเชื้อเฉพาะที่ได้

การดูแลเบื้องต้น

หยุดให้บริการทันที ถ้ามีอาการแสบร้อนให้ใช้ประคบเย็น หากพองจนผิวหนังลอกให้ส่งพบแพทย์

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 20 จาก 44

6.4 แนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยด้วยการอบไอน้ำสมุนไพร

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 21 จาก 44

ขั้นตอนในการเตรียมตู้อบสมุนไพร

1. เตรียมสมุนไพรที่ใช้สำหรับอบสมุนไพร และเตรียมตู้อบ ก่อนเวลานัดหมาย 45-60 นาที
2. จัดบันทึกอุณหภูมิตู้อบ การควบคุมอุณหภูมิอยู่ที่ 42-45 °C
3. เปิดช่องระบายอากาศ

ขั้นตอนในการเตรียมตู้อบสมุนไพร

1. แนะนำระยะเวลาในการอบสมุนไพร โดย ผู้ป่วยรายใหม่ อบสมุนไพร 3 รอบ รอบละ 10 นาที พัก 3-5 นาที / ผู้ป่วยรายเก่า อบสมุนไพร 2 รอบ รอบละ 15 นาที พัก 3-5 นาที
2. แนะนำการขอความช่วยเหลือ โดยการกดสัญญาณเตือน เมื่อเกิดเหตุไม่พึงประสงค์ เช่น หน้ามืด หายใจไม่ออก เป็นต้น
3. ผู้ป่วยดื่มน้ำหลังจากออกจากตู้อบสมุนไพรทุกครั้ง เพื่อทดแทนเหงื่อที่เสียไป ไม่ควรดื่มน้ำเย็นจัด
4. วัดสัญญาณชีพหลังการอบสมุนไพร

ข้อห้าม ข้อควรระวัง อาการแทรกซ้อน และการดูแลเบื้องต้นในการอบสมุนไพร

ข้อห้าม

1. มีไข้เกิน 37.5 องศาเซลเซียส หรือหลังฟื้นไข้ใหม่ๆ
2. โรคติดต่อร้ายแรงทุกชนิด เช่น วัณโรค
3. โรคลมชัก
4. โรคหอบหืดขณะมีอาการ
5. ระบุทับไข้ หรือไข้ทับระดู
6. มีการอักเสบจากแผลต่างๆ
7. อ่อนเพลีย อดนอน อดอาหาร
8. ปวดศีรษะชนิดเวียนศีรษะ คลื่นไส้
9. ความดันโลหิตสูง (Systolic เท่ากับ 160mmHg และ/หรือ Diastolic เท่ากับ 100 mmHg) ที่มีอาการหน้ามืด ใจสั่น ปวดศีรษะ หรือคลื่นไส้อาเจียน
10. หลังรับประทานอาหารอิมใหม่ๆ ไม่เกินครึ่งชั่วโมง
11. เด็ก สตรีมีครรภ์
12. ผู้ที่มีแผลผ่าตัดหรือแผลคลอที่ยังไม่หายสนิท

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 22 จาก 44

ข้อควรระวัง

1. ผู้ป่วยโรคไต
2. ผู้ป่วยโรคหัวใจ
3. ผู้ป่วยโรคเบาหวาน
4. ความดันโลหิตสูง (Systolic เท่ากับ 160mmHg และ/หรือ Diastolic เท่ากับ 100 mmHg) ที่ไม่มีอาการหน้ามืด ใจสั่น ปวดศีรษะ หรือคลื่นไส้อาเจียน
5. ผู้ป่วยโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต
6. สตรีหลังคลอดไม่เกิน 1 สัปดาห์

อาการแทรกซ้อนและการดูแลเบื้องต้น

1. ความร้อนในร่างกายสูงขึ้น

การดูแลเบื้องต้น : ดื่มน้ำมากๆ

2. เป็นลม

การดูแลเบื้องต้น

- นอนศีรษะต่ำ (ไม่หนุนหมอน)
- ปลดเสื้อผ้าและเข็มขัดให้หลวม
- ห้ามคนมุงดู เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้
- ใช้น้ำเย็นเช็ดหน้าและคอ
- ห้ามกินหรือดื่มน้ำอะไรทางปาก ในขณะที่ยังไม่ฟื้น
- เมื่อเริ่มรู้สึกตัวให้นอนพักต่อ อย่าเพิ่งลุกเร็ว เพราะจะทำให้เป็นลมซ้ำอีกได้
- ถ้ายังไม่ฟื้นภายใน 15 นาที ให้ส่งแพทย์แผนปัจจุบัน
- ถ้าหยุดหายใจ ให้ทำการผ่ายปอด โดยวิธีการเป่าปากและส่งแพทย์แผนปัจจุบัน

3. การเจริญเติบโตของระบบประสาทในครรภ์ผิดปกติ

การดูแลเบื้องต้น

- ต้องได้รับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบัน

4. จำนวนอสุจิลดลง

การดูแลเบื้องต้น

- ออกกำลังกายสม่ำเสมอ, พักผ่อนให้เพียงพอ

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 23 จาก 44

5. ถ้าแพ้สมุนไพร หายใจไม่ออก

การดูแลเบื้องต้น

- ปลดเสื้อผ้าและเข็มขัดให้หลวม, ห้ามคนมุงดู เพื่อให้อากาศถ่ายเท
- อาการไม่ทุเลา ให้ส่งแพทย์แผนปัจจุบัน6. แสบตามผิวหนัง

การดูแลเบื้องต้น

- รีบอาบน้ำ เช็ดตัวให้แห้ง
- เปลี่ยนเสื้อผ้า

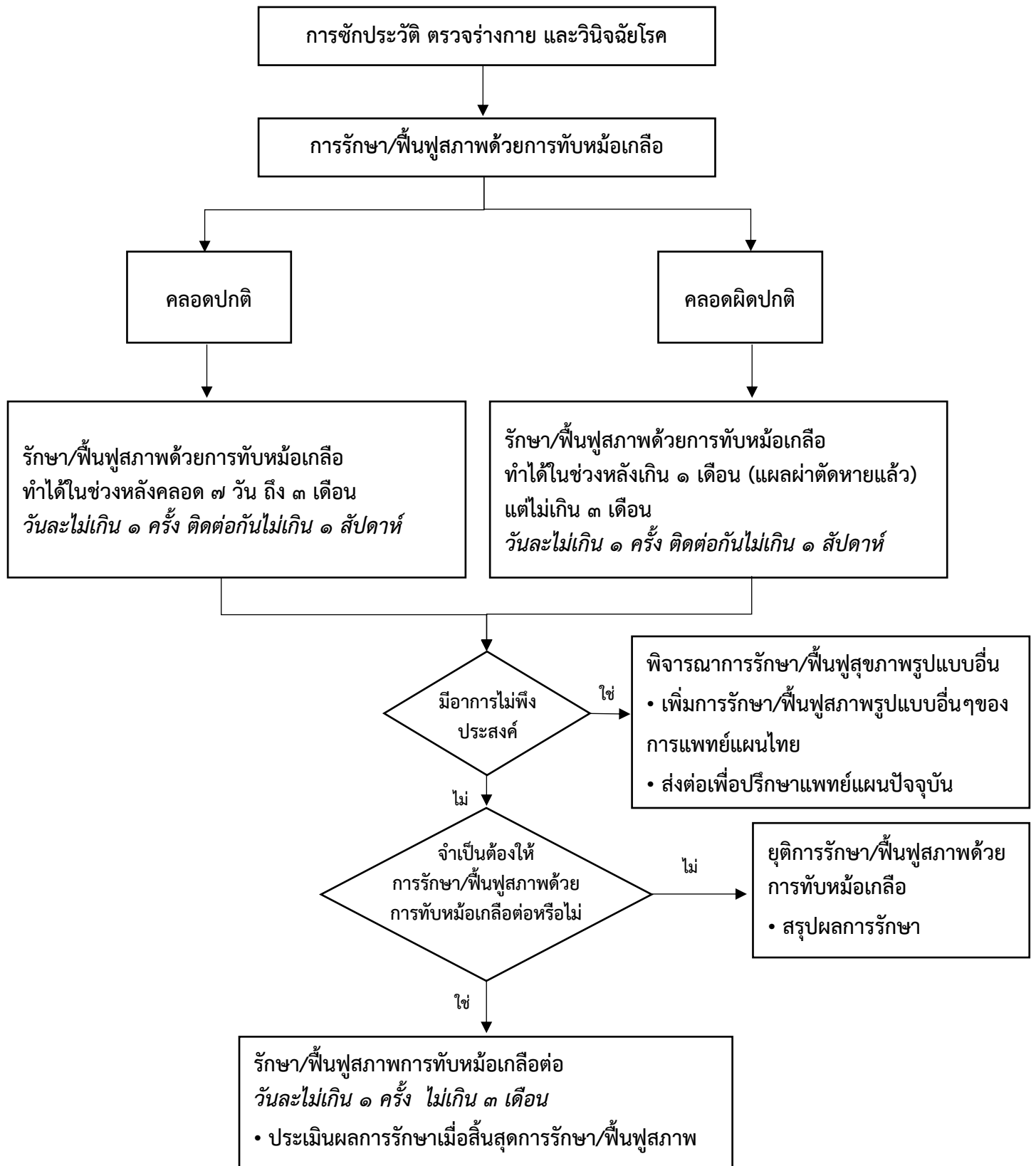
7. เวียนศีรษะ หน้ามืด

การดูแลเบื้องต้น

- ให้นอนพักสักครู่ ,ดื่มน้ำหวาน
- อาการไม่ดีขึ้นให้ส่งต่อแพทย์แผนปัจจุบัน

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 24 จาก 44

6.5 แนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยด้วยการทับหม้อเกลือ

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 25 จาก 44

ขั้นตอนในการเตรียมอุปกรณ์ทาบหม้อเกลือ

1. ใช้หม้อทะนนวน 2 ใบ
2. นำเกลือเม็ด เดิมเกลือให้ถึงคอหม้อทั้ง 2 ใบ ตั้งไฟจนเม็ดเกลือแตก
3. นำผ้ารูปสี่เหลี่ยมด้านเท่า ขนาดกว้างพอที่จะห่อหม้อได้
4. นำสมุนไพรสด วางลงบนผ้า ว่านนางคำ ว่านชั๊กมดลูก ขมิ้น ไพล พิมเสน การบูร
5. วางใบพลับพลึงบนสมุนไพร แล้วห่อผ้า พร้อมใช้ทำการทาบหม้อเกลือ

ขั้นตอนในการทาบหม้อเกลือ

- ท่าที่ 1 ทับบริเวณหน้าท้อง ทำการโกยท้อง ทาบหม้อเกลือบริเวณหน้าท้อง วนตามเข็มนาฬิกา
- ท่าที่ 2 การเข้าตะเกียบ (นอนตะแคง) ทาบหม้อเกลือตั้งแต่ข้อสะโพกลงมา แนวเส้นขาด้านนอก ขาด้านใน
- ท่าที่ 3 ท่านอนตะแคง (หลัง) ใช้ขอบหม้อกดทับบริเวณกระเบนเหน็บ ไล่ตามร่องกล้ามเนื้อซิดกระดูกสันหลัง
- ท่าที่ 4 ท่านอนคว่ำ (แนวขา) ทับบริเวณท้องขาใต้ก้นไล่จนถึงข้อเท้า
- ** ทำซ้ำ ท่าละ 5-6 รอบ

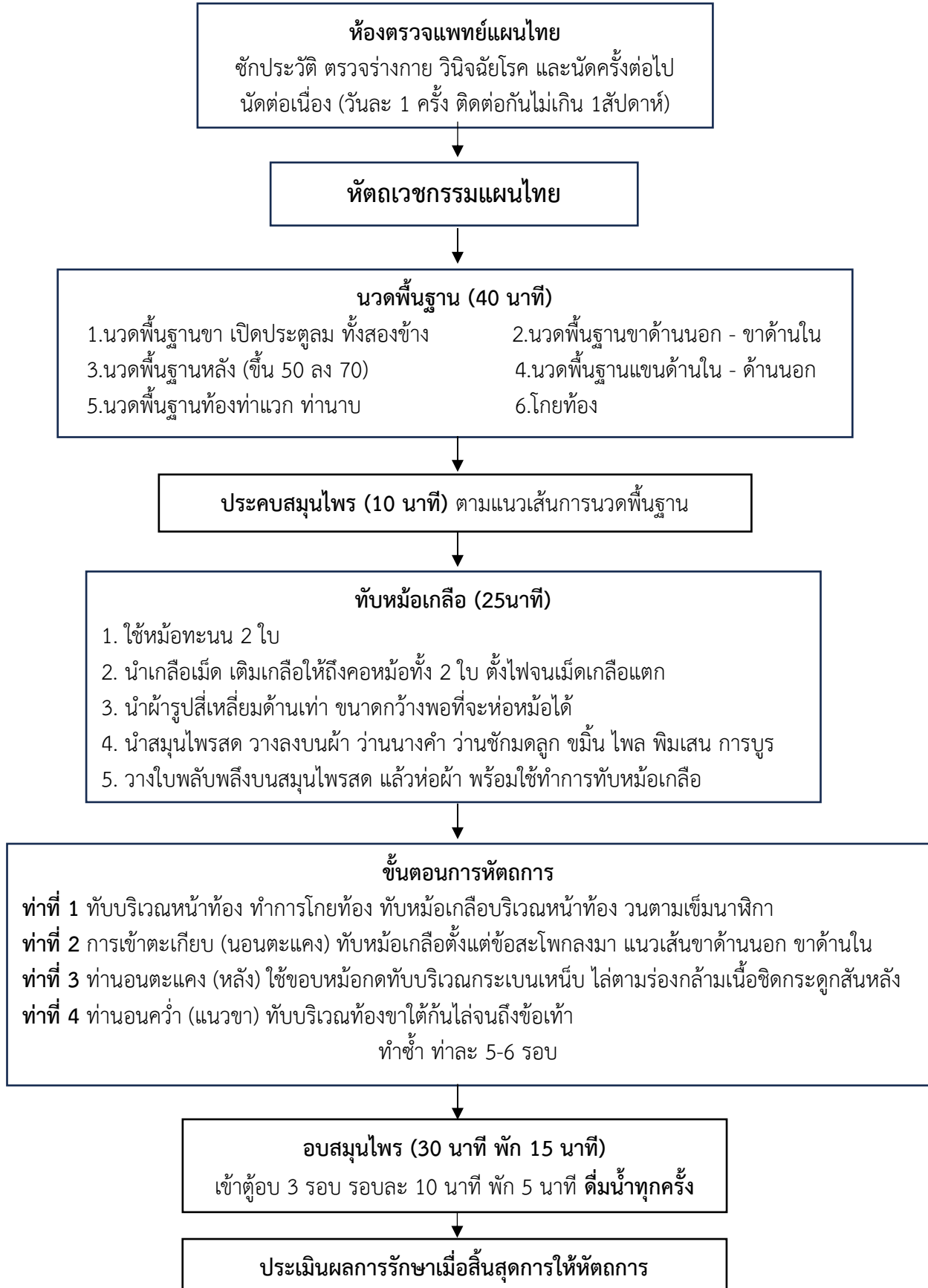
ข้อห้าม ข้อควรระวัง อาการแทรกซ้อน และการดูแลเบื้องต้นในการอบสมุนไพร

ข้อห้าม

1. หญิงหลังคลอดที่มีไข้สูงเกิน 38.5 °C
2. หญิงหลังคลอดที่ตกเลือดหลังคลอด
3. หญิงหลังคลอดที่รับประทานยาใหม่ ๆ
4. หญิงหลังคลอดที่แพ้สมุนไพร

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 26 จาก 44

6.6 แนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยด้วยหัตถเวชกรรมแผนไทย/มารดาหลังคลอด

โรงพยาบาลสกลนคร
อ.สกลนคร จ.สกลนคร
โทร. 074-379994-9

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

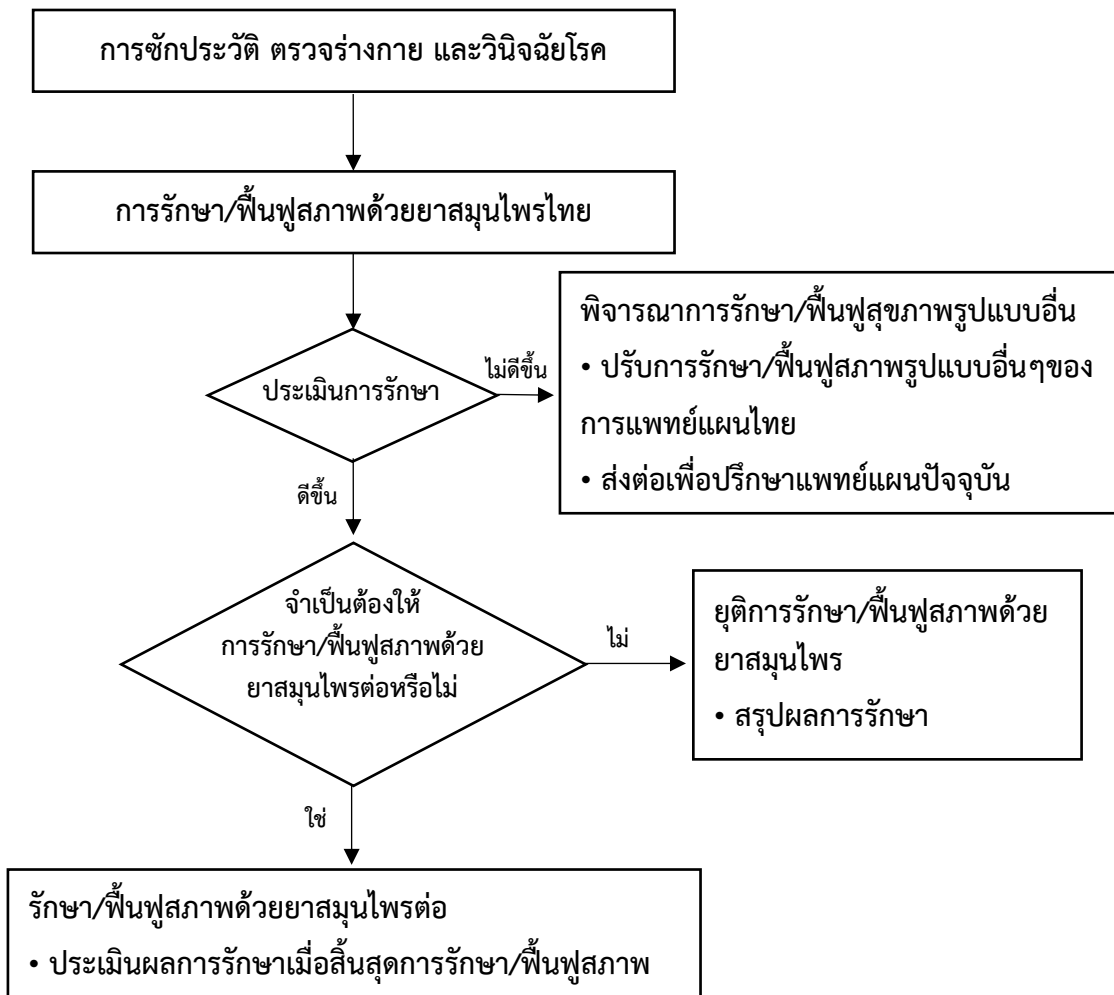
หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 27 จาก 44

6.7 แนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยด้วยยาสมุนไพร

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 28 จาก 44

ตารางการใช้ยาสมุนไพร

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
1. ยาหอมทิพโอสถ 	CC: อาการปวดศีรษะ (ไมเกรน) นอนไม่หลับ แก้อาการวิงเวียนใจสั่น หน้ามืด Dx: R42 Dizziness (เวียนศีรษะ ตาลาย)	25 g	1 ซ้อนชา ละลายน้ำ ต้มสุก 2 ซ้อนโต๊ะ วัน ละ 2-3 ครั้ง หรือเมื่อ มีอาการ	- ควรระวังรับประทานร่วมกับยาในกลุ่ม สารกันเลือดเป็นลิ่ม(anticoagulant) และยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความ ผิดปกติของตับไตเนื่องจากอาจเกิดการ สะสมของการบวมและเกิดพิษได้
2. ยาหอมเทพจิตร 	CC: อาการปวดศีรษะ(ไม เกรน) นอนไม่หลับ แก่ อาการวิงเวียนใจสั่น หน้า มีด Dx: R42 Dizziness (เวียนศีรษะ ตาลาย)	25 g	1 ซ้อนชา ละลายน้ำ ต้มสุก 2 ซ้อนโต๊ะ วัน ละ 2-3 ครั้ง หรือเมื่อ มีอาการ	- ควรระวังในผู้ที่แพ้เกสรดอกไม้
3. ยาหอมโนโถฐ 	CC: อาการปวดศีรษะ(ไม เกรน)นอนไม่หลับ แก่ อาการวิงเวียนใจสั่น หน้ามืด Dx: R42 Dizziness (เวียนศีรษะ ตาลาย)	200 mg. ซองละ 20 tab	3-4 tab x q 3-4 hr, p.r.n. 3-4-tab x 1 p.o. h.s. # 1-2 ซอง	
4. ยาชิง 	CC: ขับลม แก่คลื่นเหียน อาเจียน ขับน้ำนม บำรุงน้ำนม Dx: K30 Dyspepsia (แน่นท้อง ท้องอืด ท้องเฟ้อ)	450 mg	2 cap x 3 p.o. a.c. (Dose: 2000 – 4000 mg/day)	-ห้ามใช้ผู้ที่มีอาการแพ้ชิง -ควรระวังในหญิงตั้งครรภ์ -ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคหัวใจในฤ ษาค่ำ

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 29 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
5.ยาขมิ้นชัน 	CC: ท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับ ลมอาหารไม่ย่อย Dx: K30 Dyspepsia (แน่นท้อง ท้องอืด ท้องเฟ้อ)	500 mg	2 cap x 3 p.o. a.c. (Dose: 2000 – 4000 mg/day)	-ห้ามใช้ในผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตันหรือผู้ที่ไวต่อยา นี้ - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคหัวใจในถุง น้ำดี - ควรระวังการใช้ในหญิงตั้งครรภ์ - ควรระวังการใช้ในเด็กเนื่องจากยังไม่มี ข้อมูลด้านประสิทธิผลและความ ปลอดภัย - ควรระวังการใช้ร่วมกับสารกันเลือด เป็นลิ่ม (anticoagulants) และยาต้าน การจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยารักษา โรคมะเร็งบางชนิดเช่น doxorubicin, hlormethine, cyclophosphamide และcamptothecinเนื่องจาก curcuminอาจมีผลด้านฤทธิ์ยาดังกล่าว
	CC: แสบร้อนยอดอก เรอ เปรี้ยว ปวดท้อง (โรคกระเพาะอาหาร,กรด ไหลย้อน) Dx: K29.7Gastritis (โรคกระเพาะอาหาร) Dx: K21.9GERD (แสบหน้าอก เสียดไต้ลิ้นปี่ อิ่มปวด)		1-2 cap x 3 p.o. a.c. (Dose: 2000 – 4000 mg/day) (รับประทานอย่างต่อเนื่อง 1-2 สัปดาห์ + ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม)	
6. ยาธาตุน้ำขาว 	CC: อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ Dx: K30 Dyspepsia CC: ท้องเสียชนิดไม่ติด เชื้อ	500 mg	2 cap x 3 p.o. a.c.	-ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์และผู้มีไข้ -ควรระวังการใช้ร่วมกับสารกันเลือดเป็น ลิ่ม (anticoagulants) และยาต้านการ จับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความ ผิดปกติของตับไตเนื่องจากอาจเกิดการ สะสมของการบูรและเกิดพิษได้
7.ยาธาตุน้ำเขียว 	CC: อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ Dx: K30 Dyspepsia	100 ml /ขวด	1-2 ช้อนโต๊ะ x 3 p.o. ac.	

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 30 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
8. ยารณีสันตขมาต 	CC: ปวดเมื่อย กษัยเส้น ท้องผูก เถาดาน(ก้อนแข็ง ในท้องจากการท้องผูก) Dx: K59.0 Constipation (ท้องผูก) Dx: กลุ่มอาการระบบ กล้ามเนื้อและกระดูก เช่น M79.1 Myalgia (ปวด เจ็บกล้ามเนื้อทั่วไป) M62.69 Muscle strain (กล้ามเนื้อเคล็ด) M54.5 Low back pain (ปวดหลังช่วงล่าง)	500 mg	1-2 cap x 1 p.o. h.s. # 20 cap (Dose: 1500 - 3000 mg)	- ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ที่มีไข้และเด็ก - ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาใน กลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการจับตัว ของเกล็ดเลือด (antiplatelets), - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่มีความ ผิดปกติของตับไตเนื่องจากอาจเกิดการ สะสมของการบูรและเกิดพิษได้ -ควร ระวังการใช้ร่วมกับยา phenytoin, propranolol, theophylline และ rifampicin เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทย ในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ในผู้สูงอายุ
9. ยามะขามแขก 	CC: ท้องผูก ถ่ายลำบาก (รักษาอาการท้องผูก) Dx: K59.0 Constipation(ท้องผูก) (มีฤทธิ์กระตุ้นการบีบตัวของ ลำไส้ ไม่แนะนำให้รับประทาน ติดต่อกันเป็นเวลานาน อาจทำ ให้ลำไส้เคยชินกับยา จนไม่ ทำงานได้)	450 mg	2-3 tab x 1 p.o. h.s. (Dose: 800 - 1200 mg/day) (รับประทานยา + ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม)	- ห้ามใช้กับผู้ป่วยที่มีภาวะทางเดิน อาหารอุดตัน หรือปวดท้องโดยไม่ทราบ สาเหตุ - ควรระวังการใช้ในเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปีหรือในผู้ป่วยลำไส้แปรปรวน - การรับประทานยาในขนาดสูงอาจทำให้ เกิดไตอักเสบ - ไม่ควรใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานเพราะ จะทำให้ท้องเสียซึ่งส่งผลให้มีการสูญเสีย น้ำและเกลือแร่มากเกินไป - การใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน จะทำ ให้ลำไส้ใหญ่ชินต่อยา - ควรระวังการใช้ในหญิงตั้งครรภ์และให้ นมบุตร

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 31 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
10.ยาผสม- เพชรสังฆาต 	CC: ริดสีดวงทวาร ถ่าย ปนเลือด การอักเสบของ หลอดเลือดส่วนปลาย บริเวณทวารหนัก Dx: I84.9 Hemorrhoids ริดสีดวงไม่ระบุ รายละเอียด ไม่มี ภาวะแทรกซ้อน (ใช้รักษาอาการอักเสบของ หลอดเลือดส่วนปลายทวาร หนักหรือไส้ตรง ลดการถ่าย ปนเลือด ได้ทั้งริดสีดวง ภายนอก-ใน)	500 mg.	2 cap x 3 p.o. p.c. ทันที # 100 cap/กล่อง (Dose: 1500 – 3000 mg/day) (จ่ายร่วมกับยามะขามแขก หรือ ยาระบายแผน ปัจจุบัน รับประทานยา ต่อเนื่อง 1-2สัปดาห์)	- ควรระวังการใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และ ให้นมบุตร - ห้ามในผู้ป่วยโรคไต
11.ยาประสะไพล 	CC: อาการปวด ประจำเดือน Dx: N94.6 Dysmenorrhea (ปวดประจำเดือน) (รับประทานก่อนมี ประจำเดือนต่อเนื่อง 3 รอบ เดือน ร่วมกับยาบำรุงโลหิต)	500 mg.	2 cap x 3 p.o. a.c. # 30 cap (Dose : 3000 mg/day) (ในกรณีที่มีอาการปวด ประจำเดือนเป็นประจำให้ รับประทานยาก่อนมี ประจำเดือน 2 - 3 วันไป จนถึงวันแรกและ วันที่สองที่มีประจำเดือน)	-ห้ามใช้ในหญิงตกเลือดหลังคลอดหญิง ตั้งครรภ์และผู้ที่มีไข้ - ห้ามรับประทานในหญิงที่มีระดู มากกว่าปกติเพราะจะทำให้มีการขับ ระดูออกมามากขึ้น - ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความ ผิดปกติของตับไตเนื่องจากอาจเกิดการ สะสมของการบูรและเกิดพิษได้ - กรณีระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อย กว่าปกติไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 1 เดือน - กรณีขับน้ำคาวปลาในหญิงหลังคลอด บุตรไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 15 วัน

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 32 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
12.ยาปลูกไฟธาตุ 	CC: กระตุ้นน้ำนม กระจายเลือดลมในหญิง หลังคลอด	100 g	2 cap x 3 p.o. a.c. # 30 tab	- ห้ามใช้ในหญิงตกเลือดหลังคลอด -ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์และผู้ที่มีไข้ -ควรระวังการใช้ร่วมกับยา phenytoin, propranolol, theophylline และ rifampicin เนื่องจากดาร์บีนั้นมีพริกไทยในปริมาณสูง
13.ยาเลือดงาม 	CC: ปวดประจำเดือน Dx: N94.6 Dysmenorrhea (ปวดประจำเดือน) (รับประทานต่อเนื่อง 1-3 เดือน)	500 mg	2 cap x 3 p.o. a.c.	- ห้ามใช้ในหญิงตกเลือดหลังคลอด -ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์และผู้ที่มีไข้ - ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับไตเนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้
	CC: ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ/มาน้อยกว่าปกติ Dx: N92.6 Irregular menstruation (ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ)		2 cap x 3 p.o. a.c.	
14.ยาบำรุงโลหิต 	CC: บำรุงโลหิต ซีด อ่อนเพลีย DX: E61.9 Deficiency of nutrient elements (ภาวะขาดธาตุอาหาร) D64.8 Other specified anemias (โลหิตจางอื่นที่ระบุรายละเอียด)	500 mg.		- ควรระวังการใช้ยาในผู้ป่วยที่แพ้ละอองเกสรดอกไม้ -ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets) -ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์และผู้ที่มีไข้

โรงพยาบาลสะเดา
อ.สะเดา จ.สงขลา
โทร. 074-379994-9

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 33 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
15.ยาจันทน์ลีลา 	CC: มีไข้ ตัวร้อน ครั่นเนื้อ ครั่นตัว ร้อนผ่าวใน ร่างกาย ไข้เปลี่ยนฤดู Dx: R50.9 Fever, unspecified (ไข้ ไม่ระบุรายละเอียด ไข้ตัว ร้อน ไข้หวัด)	500 mg	<u>อายุ 6-12 ปี</u> 1-2 tab x q 3-4 hr., p.o. p.r.n. (dose 1.5-3 g./day) <u>อายุ > 12 ปี</u> 3 tab x q 3-4 hr., p.o. p.r.n (dose 3-4, 6-8 g./day)	-ไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่สงสัยเป็น ไข้เลือดออก เนื่องจากอาจบดบังอาการ ของไข้เลือดออก -หากใช้ยาเป็นเวลานานเกิน 3 วันแล้ว อาการไม่ดีขึ้น ปรึกษาแพทย์
16.ยาไข้ห้าราก 	CC: ไข้ กระทุ้งพิษไข้	300 mg	<u>เด็ก 6-12 ปี</u> 1 cap x 3 p.o. a.c., p.r.n. # 100 cap <u>อายุ > 12 ปี</u> 2-3 cap x 3 p.o. a.c., p.r.n. #100 cap	- ไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่สงสัยว่าเป็น ไข้เลือดออก - หากใช้ยาเป็นเวลานานเกิน 3 วัน แล้ว อาการไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์ - ไม่แนะนำให้ใช้ในหญิงที่มีไข้ประจำระดู หรือระหว่างมีประจำเดือน
17.ยามะระขึ้นก 	CC: ไข้ ร้อนใน เบื่อ อาหาร ลดระดับน้ำตาลในเลือด Dx: E11.9 Non-insulin- dependent diabetes Mellitus (เบาหวานชนิด ไม่พึ่งอินซูลิน) Dx: R63 Anorexia	500 mg	1-2 cap x 3 p.o. a.c. # 30-50 cap (Dose: 1500 - 3000 mg/day)	- ห้ามใช้ในเด็กหรือในหญิงให้นมบุตร เนื่องจากมีรายงานว่าทำให้ระดับน้ำตาล ในเลือดลดลงอย่างมากจนเกิดอาการชัก ในเด็กได้ - ไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่สงสัยว่าเป็น ไข้เลือดออกเนื่องจากอาจบดบังอาการ ของไข้เลือดออก - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาลดน้ำตาลใน เลือดชนิดรับประทาน หรือร่วมกับการฉีดอินซูลินเพราะอาจทำ ให้เกิดการเสริมฤทธิ์กันได้

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 34 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
18. ยารางจืด 	CC: แก้ไขแกักร้อนในลด ระดับสารเคมีตกค้างใน เลือดลดอาการที่เกิดจาก การเมาสุรา DX: R50.9 Fever (ไข้) F10.2 Alcohol dependence syndrome (กลุ่มอาการติดยา)	300 mg	2 cap x 3 p.o. a.c. # 30 cap (Dose: 1500 - 3000mg/day) (รับประทานร่วมกับ น้ำชาข้าวถอนพิษ ผิดสีแดง)	- ไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่สงสัยว่าเป็น ไข้เลือดออกเนื่องจากอาจบ่งอาการ ของไข้เลือดออก - หากใช้ยาเป็นเวลานานเกิน 3 วันแล้ว อาการไม่ดีขึ้นควรปรึกษาแพทย์ - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยเบาหวาน เพราะอาจเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ต้องใช้ยาอื่น อย่างต่อเนื่องเพราะยารางจืดทำให้ ประสิทธิภาพของยาลดลง
19. ยาน้ำแก้ไอผสม มะขามป้อม 	CC: อาการไอ มีเสมหะ Dx: R05 Cough (ไอทั้งมีเสมหะหรือไม่มี เสมหะ)	100 ml	จิบเมื่อมีอาการไอทุก 4 ชม. (จ่ายร่วมกับยาอมมะแว้ง หรือยาแผนปัจจุบันในการ รักษาอาการได้)	- ควรระวังในผู้ป่วยที่ท้องเสียง่าย - ควรระวังผู้ป่วยที่ไม่สามารถควบคุม ระดับน้ำตาลได้
20. ยาตรีผลา 	CC: อาการไอ มีเสมหะ ลดไขมัน Dx: E78.5 Hyperlipidaemia, unspecified (ไขมันใน เลือดสูง ไม่ระบุ รายละเอียด)	500 mg	จิบเมื่อมีอาการไอทุก 4 ชม.	- ควรระวังในผู้ป่วยที่ท้องเสียง่าย
	CC: อาการท้องผูก ถ่าย ลำบาก Dx: K59.0 Constipation (ท้องผูก)		1-2 cap x 1 p.o. h.s., p.r.n. (Dose: 1500 - 3000 mg/day)	

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 35 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
21.ยาปราบชมพูทวีป 	CC: น้ำมูกไหล จาม คัน จมูก หัววัด เยื่อบุจมูก อักเสบจากภูมิแพ้ DX: J30.2 โรคภูมิแพ้ตาม ฤดูกาลอื่น ๆ	500 mg	2-3 cap x 3 p.o. p.c. et h.s. #100 cap (Dose: 3000-4000 mg /day)	<ul style="list-style-type: none"> -ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ที่มีไข้และเด็ก -ห้ามใช้เมื่อพบภาวะแทรกซ้อนจากภูมิแพ้ทางอากาศ เช่น ไซนัสอักเสบ หรือติดเชื้อจากแบคทีเรีย -ควรระวังผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยPeptic Ulcer และกรดไหลย้อน -ควรระวังการใช้ร่วมกับยา phenytoin, propranolol, theophylline และ rifampicin เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง
22.ยาฟ้าทะลายโจร 	CC: ท้องเสียไม่ติดเชื้อ Dx: A09.9 Acute Diarrhea (ท้องเสีย ท้องร่วงแบบเฉียบพลัน ไม่ติดเชื้อ) (ท้องเสียไม่ติดเชื้อ ไม่มีมูกเลือด ไม่มีไข้ ปวดบิดท้อง หากใช้ 1-2 วันอาการไม่ดีขึ้นหรือรุนแรงขึ้นควรส่งต่อการรักษา)	400 mg	3 cap x 3 p.o. a.c. et h.s.	<ul style="list-style-type: none"> - ห้ามใช้ในสตรีตั้งครรภ์และให้นมบุตร - ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บคอเนื่องจากติดเชื้อ Streptococcus group A - ในผู้ป่วยที่มีประวัติโรคหัวใจรูห์มาติก - ในผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บคอเนื่องจากมีการติดเชื้อแบคทีเรีย และมีอาการรุนแรง เช่น มีตุ่มหนองในคอ มีไข้สูง และหนาวสั่น - หากใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานอาจทำให้แขนขามีอาการชาหรืออ่อนแรง - หากใช้ฟ้าทะลายโจรติดต่อกัน 3 วันแล้วไม่หายหรือมีอาการรุนแรงขึ้นระหว่างใช้ยาควรหยุดใช้ - ควรระวังการใช้ร่วมกับสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulants) และยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets) - ควรระวังการใช้ร่วมกับยาลดความดันเลือดเพราะอาจเสริมฤทธิ์กันได้

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 36 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
23. ยามะแว้ง 	CC: ไอ มีเสมหะ ไอแบบ แห้งๆ (แก้ไอ ละลายเสมหะทำ ให้ชุ่มคอ) Dx: R05 Cough (ไอทั้งมีเสมหะหรือไม่มี เสมหะ)	1 ซอง 20 เม็ด	อายุ 6-12 ปี 1-2 tab , p.r.n. อายุ ≥12 ปี 2-3 tab , p.r.n. (1-2 ซอง แล้วแต่ อาการ) (จ่ายร่วมกับยาแผน ปัจจุบันในการรักษา อาการได้)	- ไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 15 วันหาก อาการไม่ดีขึ้นควรปรึกษาแพทย์
24. ยาผสม เกลวลิย์เปรียง 	CC: ปวดกล้ามเนื้อตึง แข็ง เกร็ง เมื่อย Dx: กลุ่มอาการระบบ กล้ามเนื้อและกระดูก เช่น M79.1 Myalgia (ปวด เจ็บกล้ามเนื้อทั่วไป) M62.69 Muscle strain (กล้ามเนื้อเคล็ด) M54.5 Low back pain (ปวดหลังช่วงล่าง) M75.8 Shoulder lesions (ปวดบ่า สะบัก)	500 mg	2 cap x 3 p.o. p.c. # 100 cap (Dose: 1500 – 3000 mg/day) (หากมีอาการปวดร้าวขา ร่วม รับประทานยาสั ธาราร่วมด้วย +ส่งต่อกร นวดรักษาโรค / การ ประคบ / การอบไอน้ำ สมุนไพร)	- ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ - ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคแผลเปื่อย เพปติกเนื่องจากเกลวลิย์เปรียงออกฤทธิ์ คล้ายยาแก้ปวดกลุ่มยาต้านการอักเสบที่ ไม่ใช่สเตียรอยด์ (Nonsteroidal Anti- Inflammatory Drugs: NSAIDs)
25. ยาหัตถสารธา 	CC: ปวดตึงกล้ามเนื้อ ซา ปลายมือปลายเท้า Dx: กลุ่มอาการระบบ กล้ามเนื้อและกระดูก เช่น M79.1 Myalgia (ปวด เจ็บกล้ามเนื้อทั่วไป) M62.69 Muscle strain (กล้ามเนื้อเคล็ด) M54.5 Low back pain (ปวดหลังช่วงล่าง)	500 mg	2 cap x 3 p.c. # 30 cap (Dose: 3000 - 4500 mg)	- ควรระวังผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วย Peptic Ulcer และกรด ไทลีย้อน - ควรระวังการใช้ร่วมกับยา phenytoin, propranolol, theophylline และ rifampicin เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทย ในปริมาณสูง - ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความ ผิดปกติของตับไตเนื่องจากอาจเกิดการ

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 37 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
	M75.8 Shoulder lesions (ปวดบ่า สะบัก) (ใช้ในกรณีมีอาการปวดตึง และมีอาการชาร่วมด้วย ให้จ่ายคู่กับยา เกลวัลลีย์เปรียง)			สละสมของการบูรและเกิดพิษได้
26.ครีมไหล 	CC: อาการบวมพองข้อ เคล็ดตยอก Dx: กลุ่มอาการระบบ กล้ามเนื้อและกระดูกเช่น M79.1 Myalgia (ปวด เจ็บกล้ามเนื้อทั่วไป) M62.69 Muscle strain (กล้ามเนื้อเคล็ด) M54.5 Low back pain (ปวดหลังช่วงล่าง)	25 g	ทาบริเวณที่มีอาการ วันละ 2-3 ครั้ง	-ห้ามทาบริเวณขอบตาและเนื้อเยื่ออ่อน -ห้ามทาบริเวณผิวหนังที่มีบาดแผลหรือแผลเปิด
27.เจลพริก 	CC: ปวดกล้ามเนื้อตึง แข็ง เกร็ง เมื่อย Dx: กลุ่มอาการระบบ กล้ามเนื้อและกระดูกเช่น M79.1 Myalgia (ปวด เจ็บกล้ามเนื้อทั่วไป) M62.69 Muscle strain (กล้ามเนื้อเคล็ด) M54.5 Low back pain (ปวดหลังช่วงล่าง)	30 g	ทาบริเวณที่มีอาการ วันละ 2-3 ครั้ง	-ห้ามทาบริเวณขอบตาและเนื้อเยื่ออ่อน -ห้ามทาบริเวณผิวหนังที่มีบาดแผลหรือแผลเปิด

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 38 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
28.ครีมพญาอ 	CC: บรรเทาอาการของ เริ่มและงูสวัด Dx: B00.9 Herpesviral infection (การติดเชื้อเฮอร์ปีสซิม เฟล็กซ์ HSV) B02.9 Herpes Zoster infection (งูสวัดที่ไม่มี ภาวะแทรกซ้อน)	10 g	ทาบริเวณที่เป็นวันละ 5 ครั้ง	-
29.เจลว่านหางจระเข้ 	CC: แผลไฟไหม้ น้ำร้อน ลวก Dx: T31 Burns classified according to extent of body surface involved (แผลถูกความร้อนจำแนก ตามขนาดพื้นที่ผิวกายที่ เป็นแผล)	30 g	ทาบริเวณผิวหนังที่ถูก ไฟไหม้น้ำร้อนลวก วันละ 3-4 ครั้ง	-ไม่ควรใช้ในผู้ที่มีประวัติแพ้ว่านหาง จระเข้ หรือผลิตภัณฑ์ที่ผสมว่านหาง จระเข้ -อาจทำให้เกิดอาการคัน มีผื่นแดง หรือ ผื่นแพ้สัมผัสได้
30.ยาชาชงหญ้าดอก ขาว 	CC: เสพติดบุหรี่ต้องการ เลิกบุหรี่ DX: F17.9 Mental and behavioural disorders due to use of tobacco (ความผิดปกติทางจิตและ พฤติกรรม ที่เกิดจากการเสพยาสูบ)	3 g./ ซอง	1 ซองชงน้ำร้อน (120-200 ml. x 3 pc.) (5-10 ซองแล้วแต่ อาการ) (ทำให้ลิ้นชา สูบบุหรี่ไม่รู้สึก)	- ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคหัวใจและ โรคไตเนื่องจากยาหญ้าดอกขาวมี โปแทสเซียมสูง

	โรงพยาบาลเสเดา อ.เสเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 39 จาก 44

รายชื่อยาสมุนไพร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
31.ยาสุขไสยาสน์ 	CC: ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยอาการเบื่ออาหาร CC: ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยอาการนอนไม่หลับ	2g	1 x 1 p.o. hs	-ห้ามใช้ หญิงตั้งครรภ์หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
32.ยาทำลายพระสุเมรุ 	CC: ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงจากโรคลมอัมพฤกษ์ อัมพาตที่มีอาการทางคลินิกคงที่	500 mg	4 x 2 p.o. pc	-ห้ามใช้ หญิงตั้งครรภ์หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
33.ยาทัพยาธิคุณ 	CC: ผู้ป่วยมาด้วยอาการภาวะหลอดเลือดและเส้นประสาทส่วนปลายผิดปกติ ที่ทำให้มีอาการชาและปวดเมื่อย	2g	1 x 2 p.o. pc	-ห้ามใช้ หญิงตั้งครรภ์หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
34.ยาแก้ลมแก้เส้น 	CC: ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยอาการปวดกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้ออ่อนแรง มีอาการมือเท้าชา	500 mg	4 x 2 p.o. pc	-ห้ามใช้ หญิงตั้งครรภ์หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
35.น้ำมันกัญชา 	CC: ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยอาการเบื่ออาหาร CC: ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยอาการนอนไม่หลับ CC: ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยอาการ...	10 ml	1 หยด x 1 p.o. hs	-ห้ามใช้ หญิงตั้งครรภ์หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี -ห้ามใช้ ในผู้ที่มีประวัติแพ้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการสกัดกัญชาซึ่งอาจเกิดจากส่วนประกอบอื่นๆ (ในผลิตภัณฑ์นี้มีส่วนผสมของน้ำมันมะพร้าว) -ห้ามใช้ ในผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด

	โรงพยาบาลสกลนคร อ.สกลนคร จ.สกลนคร โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 40 จาก 44

รายชื่อยาสุนไพรร	โรค/กลุ่มอาการ /การวินิจฉัย	ขนาด	ปริมาณการใช้/ จำนวน	หมายเหตุ
	รักษาด้วยอาการปวด เรื้อรัง			เลือด ชั้นรุนแรง หรือไม่สามารถคุม อาการได้ เช่น ยังมีอาการกำเริบบ่อยๆ ของการปวดคั่นหน้าอก หัวใจเต้น ผิดปกติ ความดันตก เนื่องจากอาจเพิ่ม ความเสี่ยงหัวใจขาดเลือด รวมถึงห้ามใช้ ในผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือด หัวใจ (ตามคำสั่งของแพทย์แผนไทยและแพทย์ แผนปัจจุบัน)

โรงพยาบาลสะเดา
อ.สะเดา จ.สงขลา
โทร. 074-379994-9

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

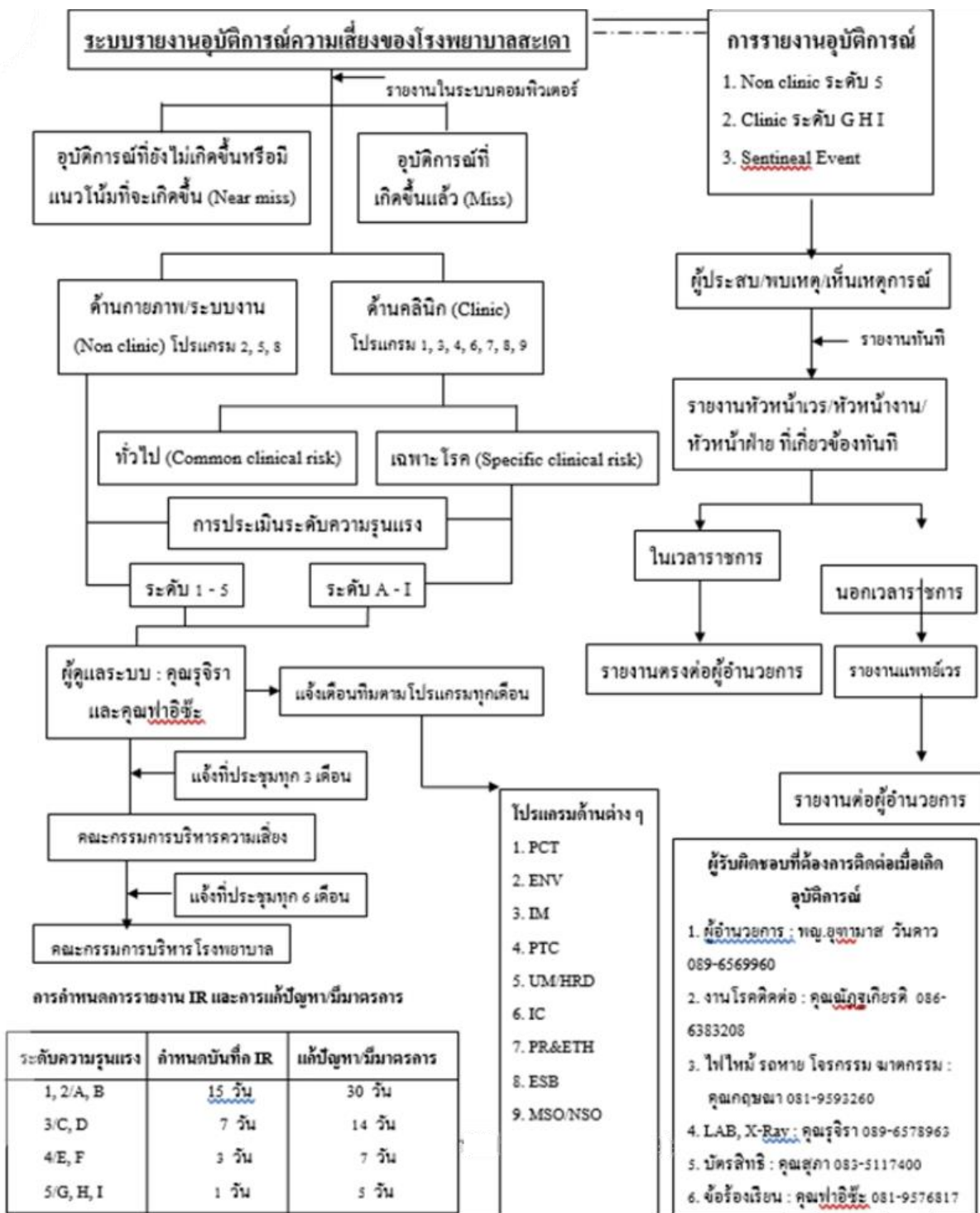
หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 41 จาก 44

ระบบบริหารความเสี่ยง โรงพยาบาลสะเดา

โรงพยาบาลสกลนคร
อ.สกลนคร จ.สกลนคร
โทร. 074-379994-9

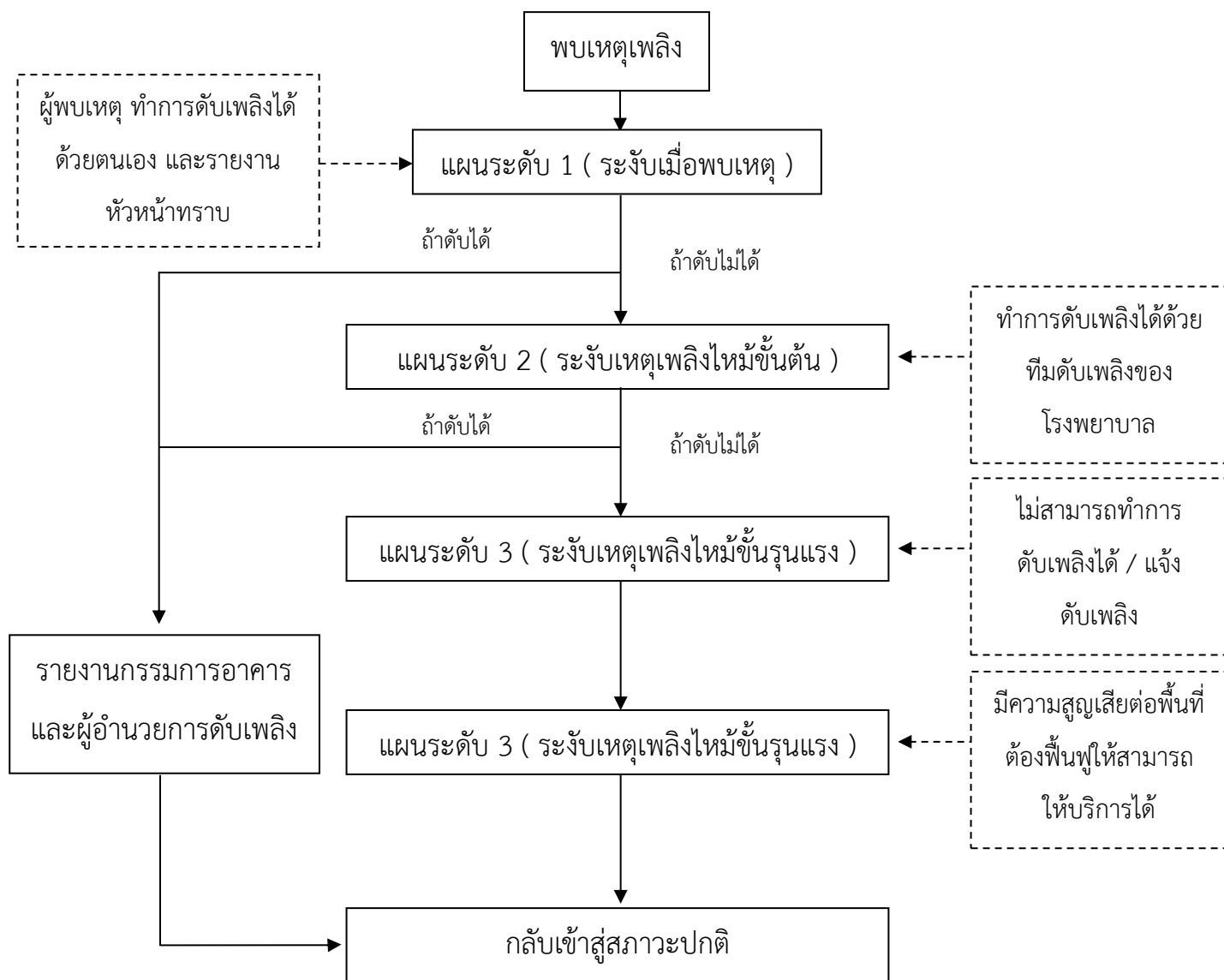
คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 42 จาก 44

	โรงพยาบาลสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. 074-379994-9	คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย	
		หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01	แก้ไขครั้งที่ 00
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566	หน้า 43 จาก 44

1. แจ้งเหตุเพลิงไหม้ / กตัญญูแจ้งเหตุโดย

- กรณีแจ้งเหตุ – ให้ใช้โทรศัพท์ภายในหรือวิทยุสื่อสาร ไฟไหม้ที่จุด.....อาคาร.....
- กรณีกตัญญูแจ้งเหตุ – ให้กตัญญูที่รับสัญญาณ ณ จุดเกิดเหตุตามวิธีการที่กำหนด

2. ขั้นตอนการใช้ถังดับเพลิง

- ดึงสลักออกจากคันปั๊มและจับปลายสายท่อส่งให้แน่น
- กดคันปั๊ม และฉีดไปยังฐานของไฟจนกว่าไฟจะดับ

3. ขึ้นแจ้งหัวหน้าหน่วยงาน

- ให้ผู้พบเห็นแจ้งหัวหน้าหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบทันทีหลังจากเพลิงสงบ

4. ขึ้นการรายงานผู้อำนวยการดับเพลิง

- ให้หัวหน้าหน่วยงานที่เกิดเหตุรายงานต่อผู้อำนวยการดับเพลิง

โรงพยาบาลสะเดา
อ.สะเดา จ.สงขลา
โทร. 074-379994-9

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแพทย์แผนไทย

หมายเลขเอกสาร TTM-WI-01

แก้ไขครั้งที่ 00

วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2566

หน้า 44 จาก 44

แผนผังเส้นทางหนีไฟ กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
โรงพยาบาลสะเดา

